

150-0412

82130

8.2

ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3  
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมพงษ์ อุดมโชติทรัพย์

20 S.ศ. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

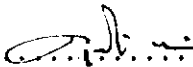
พฤษภาคม 2539

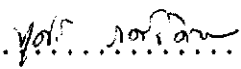
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8. 51902

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว  
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต  
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

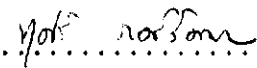
คณะกรรมการควบคุม

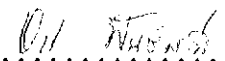
..........ประธาน  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย)

..........กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย)

..........กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม  
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์รัมย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ..7.. เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

## ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพร ลิ้มไทย และรองศาสตราจารย์ศรี วงศ์รัตน์ ที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายสุธน จุลโมกข์ และนายสมเดช รัชประมุข ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นายปรีชา ชันธไพศรี นางสาวสมคิด อาชวานนท์ นางรัชนา แสง-เบ่งปลั่ง ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

และขอขอบคุณ คุณสรวรรยา อุดมโชคทรัพย์ เด็กหญิงสลิรี อุดมโชคทรัพย์ เด็กชายพีรวัฒน์ อุดมโชคทรัพย์ เด็กชายณัฐพล อุดมโชคทรัพย์ และคุณวสิษฐ์ สุทธินิภาชัย ซึ่งคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยเกิดมีความวิริยะอุตสาหะเมื่อประสบอุปสรรค จนกระทั่งทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ที่ให้การอบรม สั่งสอนให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์

## สารบัญ

| บทที่                                                                                                         | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 บทนำ.....                                                                                                   | 1    |
| ภูมิหลัง.....                                                                                                 | 1    |
| ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....                                                                            | 4    |
| ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....                                                                              | 4    |
| ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....                                                                                 | 4    |
| คำนิยามศัพท์.....                                                                                             | 5    |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                                                                         | 7    |
| ความหมายของความพึงพอใจ.....                                                                                   | 7    |
| วิธีสร้างความพึงพอใจในโรงเรียน.....                                                                           | 8    |
| หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.....                                                          | 11   |
| โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ.....                                                                              | 15   |
| วิธีการจัดวิชาอาชีพให้นักเรียนเลือกเรียน.....                                                                 | 17   |
| หลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ.....                                                                  | 19   |
| จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ.....                                                                         | 20   |
| หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ.....                                                                                | 21   |
| ครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจ.....                                                                                 | 24   |
| วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน.....                                                                          | 25   |
| ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....                                                                                    | 27   |
| นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการ ในการดำเนินงานของสำนักงานสามัญศึกษา<br>จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ 2538..... | 28   |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                                                                                    | 33   |
| สมมุติฐานในการวิจัย.....                                                                                      | 37   |

|   |                                          |    |
|---|------------------------------------------|----|
| 3 | วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....        | 38 |
|   | ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....             | 38 |
|   | วิธีสร้างเครื่องมือ.....                 | 40 |
|   | วิธีรวบรวมข้อมูล.....                    | 42 |
|   | วิธีจัดกระทำข้อมูล.....                  | 43 |
|   | การวิเคราะห์ข้อมูล.....                  | 43 |
|   | สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....     | 44 |
| 4 | ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                | 48 |
|   | สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 48 |
|   | การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....         | 48 |
|   | ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                | 49 |
| 5 | สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....        | 62 |
|   | ความมุ่งหมายของการวิจัย.....             | 62 |
|   | การวิเคราะห์ข้อมูล.....                  | 63 |
|   | สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....            | 63 |
|   | อภิปรายผล.....                           | 65 |
|   | ข้อเสนอแนะ.....                          | 71 |
|   | ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป.....      | 72 |
|   | บรรณานุกรม.....                          | 73 |
|   | ภาคผนวก.....                             | 78 |
|   | ประวัติย่อของผู้วิจัย.....               | 97 |

## บัญชีตาราง

| ตาราง |                                                                                                                                                                                                                     | หน้า |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1     | ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....                                                                                                                                                                    | 39   |
| 2     | ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....                                                                                                                                                                                   | 42   |
| 3     | ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียน<br>วิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ.....                                                                                          | 50   |
| 4     | ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียน<br>วิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทาง<br>การเรียน.....                                                               | 51   |
| 5     | ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียน<br>วิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....                                                                              | 52   |
| 6     | เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเป็นรายด้านและ<br>รวมทุกด้าน.....                                                                                                                                | 53   |
| 7     | ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของ<br>นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน<br>การสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... | 54   |
| 8     | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ<br>ธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านหลักสูตร จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน...                                                                 | 55   |
| 9     | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ<br>ธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตาม<br>ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....                                    | 56   |
| 10    | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ<br>ธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านครูผู้สอน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.                                                                  | 57   |

|    |                                                                                                                                                                                                          |    |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 11 | ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของ<br>นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน<br>การสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... | 58 |
| 12 | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ<br>ธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านหลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....                                                               | 59 |
| 13 | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ<br>ธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตาม<br>ขนาดของโรงเรียน.....                                    | 60 |
| 14 | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ<br>ธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของ<br>โรงเรียน.....                                        | 61 |

### ภูมิหลัง

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถ การศึกษาระดับนี้เป็นการพัฒนากำลังคนระดับกลางซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะต้องใช้เวลาในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี การเรียนในแต่ละระดับมีลักษณะจบในตัวเอง และในโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง 2533 จึงจัดให้มีกลุ่มวิชาการงานและอาชีพไว้ โรงเรียนสามารถจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น นักเรียนสามารถจะเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน

จากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522 : 82-83) พบว่า ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร โดยเฉพาะนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วต้องประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ เพราะขาดทักษะและประสบการณ์ตรง นอกจากนี้ในขณะที่เรียนนักเรียนไม่สามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่พัฒนาความถนัดและความสนใจได้ เนื่องจากโรงเรียนจะจัดแผนการเรียนไปตามความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก ในด้านเนื้อหาหมักหมมเกินไปอีกทั้งเนื้อหาบางส่วนไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของนักเรียน เนื้อหาที่เน้นทางกระบวนการคิดอย่างมีเหตุและผลยังมีน้อยยากต่อการทำให้เกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2532 : 2) ยังได้ทำการวิจัยติดตามผลการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไปใช้พบว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเตรียมเยาวชนของชาติให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดเจตคติและทักษะที่ดีในการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากสภาพปัญหาการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่นักเรียนไม่สามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่ตนเองมีความสนใจและความถนัดได้ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ขึ้นใช้แทนหลักสูตรเดิมโดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู-อาจารย์ ได้จัดทำและพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นขึ้นใช้เอง ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปใช้ในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น โครงสร้างของหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่จึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถสร้างหลักสูตรขึ้นใช้เองตามรายวิชาบังคับเลือกและรายวิชาเลือกเสรี ในการทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นนั้นจำเป็นต้องมีข้อมูลในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ฯลฯ ดังนั้น กรมวิชาการจึงได้พัฒนาศูนย์สารสนเทศทางการศึกษาขึ้นเพื่อจะได้เป็นศูนย์ข้อมูลสำหรับการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ให้ความสำคัญต่อการสอนวิชาอาชีพแก่นักเรียน ถ้าโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพได้ตามหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หากไม่เรียนต่อก็จะทำงานในสาขาธุรกิจ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมได้ และบุคคลเหล่านี้หากทำการฝึกฝนอาชีพเพิ่มเติมในศูนย์ฝึกอาชีพนอกระบบโรงเรียนต่ออีกระยะหนึ่งก็จะสามารถพัฒนาตนเองเป็นแรงงานที่มีฝีมือได้ ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนมากพยายามที่จะจัดแผนการศึกษาให้กว้างขวางเพื่อให้นักเรียนจะได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ตลอดจนมีงานแนะแนวที่เป็นระบบ มีโครงการและแผนปฏิบัติงานที่ดีพยายามที่จะส่งนักเรียนออกไปฝึกงานนอกสถานศึกษาในทุกสาขาวิชาอาชีพ เพื่อเป็นการวางพื้นฐานและสร้างเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพทางโรงเรียนได้เปิดสอนรายวิชาอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ อาชีพธุรกิจ อาชีพคหกรรม อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพเกษตรกรรม และอาชีพศิลปกรรม เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาอาชีพธุรกิจซึ่งเป็นรายวิชาอาชีพที่มีความสอดคล้องและส่งเสริมวิชาอาชีพต่าง ๆ ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของสังคม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้กำหนดรายวิชาอาชีพไว้ในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ โดยวิชาการงานเป็นวิชาบังคับเลือกมีทั้งสิ้น 5 รายวิชา คือ งานบ้าน การจัดการในบ้าน งานช่างพื้นฐาน และ งานผลิตภัณฑ์จากวัสดุท้องถิ่นให้นักเรียนระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เลือกเรียนภาคเรียนละ 1 รายวิชา จะเลือกเรียนรายวิชาใดก่อนหลังก็ได้ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เรียนวิชาโครงงาน (ง 321-322) เรียนภาคเรียนที่ 1 และ 2 ตามลำดับ) สำหรับวิชาอาชีพเป็นวิชาเลือกเสรีประกอบด้วย 4 กลุ่มงาน คือ งานผลิต งานบริการ งานส่งเสริมงานผลิตและบริการ และงานอาชีพอิสระระหว่างเรียนมีรายวิชาอาชีพธุรกิจมีรายวิชาอยู่ในกลุ่มงานบริการ และงานส่งเสริมงานผลิตและงานบริการซึ่งมีจำนวนรายวิชาให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัดรวมทั้งสิ้น 45 รายวิชา แยกเป็นกลุ่มงานบริการ 26 รายวิชา และกลุ่มงานส่งเสริมงานผลิตและงานบริการ 19 รายวิชา

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 29 โรงเรียน มีโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ 16 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนตามขีดความสามารถหรือความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลัก เพื่อจะปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพธุรกิจให้กับนักเรียน และเมื่อนักเรียนเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถที่จะเลือกประกอบอาชีพได้ตามสภาพของนักเรียนแต่ละคนหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ทางโรงเรียนได้พยายามที่จะสนองความต้องการของนักเรียนให้ได้มีโอกาสได้เลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจได้อย่างหลากหลายตามความสนใจของนักเรียน ครูผู้สอนพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาอาชีพธุรกิจ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เหมาะสมกับสมรรถภาพของนักเรียนแต่ละคน และเกิดความพึงพอใจที่ได้เลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจคนหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจจากสภาพการณ์ที่ทางโรงเรียนและครูผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในปัจจุบัน

ฉะนั้น หากได้มีการศึกษาค้นคว้าเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจ และเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารโรงเรียนนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น

### ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้าน หลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตาม เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และขนาดของโรงเรียน

### ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูสอนวิชาอาชีพธุรกิจ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

### ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2538 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจจาก 16 โรงเรียน เป็นขนาดเล็ก 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 5 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 764 คน
2. กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจซึ่งได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 314 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    - 3.1.1 เพศ
    - 3.1.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 3.1.3 ขนาดของโรงเรียน
  - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้
    - 3.2.1 หลักสูตร

### 3.2.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

### 3.2.3 ครูผู้สอน

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ที่เป็นไปตามความคาดหวังของนักเรียนในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ 3 ด้านคือ

1.1 หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้เรียนในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเรื่อง ความน่าสนใจของเนื้อหาของหลักสูตร ความเหมาะสม ข้อกำหนดต่าง ๆ ประโยชน์ที่ได้รับจากหลักสูตร และความสะดวกสบายในการศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียนได้กำหนด

1.2 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการที่ครูใช้สอนหรือพฤติกรรมการสอนของครูที่ใช้ในระหว่างนักเรียนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างที่กำลังเรียนเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน

1.3 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในรายวิชาอาชีพธุรกิจแก่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะความรู้ในวิชาที่สอน ความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน ความเอาใจใส่ดูแลนักเรียน และคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นครู

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนของนักเรียนที่ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) ของทุกรายวิชาที่เรียนรวม ในภาคเรียนที่ 1/2536 ถึงภาคเรียนที่ 1/2538 รวม 5 ภาคเรียน โดยแบ่งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 42) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.00 - 2.50 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ปริมาณขีดความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 1) ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 500 ถึง 1,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน

4. วิชาอาชีพธุรกิจ หมายถึง รายวิชาในรายวิชาอาชีพในกลุ่มงานที่ 2,3 ตาม  
โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ
2. วิธีสร้างความพึงพอใจในโรงเรียน (Good)
3. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533
4. โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ
5. วิธีการจัดวิชาอาชีพให้นักเรียนเลือกเรียน
6. หลักการและจุดมุ่งหมายวิชาอาชีพธุรกิจ
7. จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ
8. หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ
9. ครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจ
10. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
11. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
12. นโยบาย เป้าหมายและมาตรการ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
13. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
14. สมมุติฐานในการวิจัย

#### 1. ความหมายของความพึงพอใจ

วอลเลอร์สแตน (Wallerstein, 1971 : 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า "ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย" และอธิบายว่า ความพึงพอใจ เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนแต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนี้

กู๊ด (Good, 1968 : 320) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจและทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

สมัยศ. นาวีการ (2524 : 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรุนแรงของความ ต้องการของบุคคลเพื่อผล ความพึงพอใจจะเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ

กาญจนา ภาสุพันธ์ (2531 : 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกหรือความนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับตามที่คาดหวังหรือมากกว่าที่คาดหวัง

สุเทพ เมฆ (2531 : 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจในบริบททางการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกพอใจในสภาพการจัดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา มีความเจริญงอกงาม มีความกระตือรือร้น เพื่อจะเรียนให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

จากความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ ที่บุคคลต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีเป็นไปตามความคาดหวัง ที่จะทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

## 2. วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน

การสร้างความพึงพอใจในการเรียนตั้งแต่เริ่มต้นให้แก่เด็กทุกคนซึ่งในเรื่องนี้ผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน ดังนี้

สกินเนอร์ (Skinner. 1971 : 1 - 63, 96 - 120) ได้อ้างคำกล่าวของ จาง จาก รูซโซ (Jean - Jacques Rousseau) ที่แสดงความคิดเห็นในแนวเดียวกันจากหนังสือ "เอมิล" (Emile) โดยให้ข้อคิดแก่ครูว่า จงทำให้เด็กเกิดความเชื่อว่า เขาอยู่ในความควบคุมของตัวเอง แม้ว่าผู้ควบคุมที่แท้จริงคือครู ไม่มีวิธีใดดีไปกว่าการให้เขาได้แสดงด้วยความรู้สึกว่าเขามีอิสระเสรีภาพ ด้วยวิธีนี้คนจะมีกำลังใจด้วยตัวเอง ครูควรปล่อยให้เด็กได้ทำเฉพาะในสิ่งที่เขาอยากทำ แต่เขาควรจะทำเฉพาะสิ่งที่ครูต้องการให้เขาทำเท่านั้น

ไวท์เฮด (Whitehead. 1967 : 1 - 41) มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ในทำนองเดียวกัน เขากล่าวว่า ถึงจังหวะของการศึกษาและขั้นตอนของการพัฒนามี 3 ขั้น คือ จุดยืน (Thesis) จุดแย้ง (Antithesis) และจุดปรับ (Synthesis) ซึ่งไวท์เฮด เรียกชื่อใหม่ เพื่อใช้ในทางการศึกษาว่าการสร้างความพอใจ (Fomance) การทำความกระจ่าง (Precision) และการนำไปใช้ (Generlization) ในการเรียนรู้ใด ๆ ควรเป็นไปตาม 3 จังหวะนี้ คือ

การสร้างความพอใจ - นักเรียนรับสิ่งใหม่ ๆ มีความตื่นเต้นพอใจกับการได้พบและ

เก็บสิ่งใหม่ ๆ

การทำความเข้าใจ - มีการจัดระบบระเบียบ ให้คำจำกัดความ มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน

การนำไปใช้ - นำสิ่งใหม่ที่ได้มาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่จะได้พบต่อไป เกิดความตื่นตัวที่จะเอาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา

ไวท์เฮดกล่าวถึงการสร้างภูมิปัญญา (Wisdom) ในระบบการศึกษาว่าได้ปฏิบัติกันอย่างผิดพลาดมาตลอด โดยการใช้วิธีการฝึกทักษะอย่างง่าย ๆ ธรรมดาแล้วคาดเอาไว้ว่าจะทำให้เกิดภูมิปัญญาได้ ถนนที่มุ่งสู่การเกิดภูมิปัญญามีสายเดียว คือ เสรีภาพในการแสดงความรู้ และถนนที่มุ่งสู่ความรู้มีสายเดียวเช่นกัน คือ วิทยาการที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น เสรีภาพและวิทยาการเป็นสาระสำคัญสองของการศึกษาประกอบเป็นวงจรการศึกษา 3 จังหวะ คือ เสรีภาพ วิทยาการ เสรีภาพ (Freedom - Discipline - Freedom) ซึ่งเสรีภาพในจังหวะแรกก็คือ ขั้นตอนของการสร้างความพอใจ วิทยาการในจังหวะที่สองคือ ขั้นตอนการทำความเข้าใจ และเสรีภาพในช่วงสุดท้ายคือ ขั้นตอนการนำไปใช้ วงจรเหล่านี้ไม่ได้มีวงจรเดียวแต่มีลักษณะเป็นวงจรซ้อนวงจร วงจรหนึ่งเปรียบได้กับเซลล์หนึ่งหน่วย และขั้นตอนการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ของมันก็คือ โครงสร้างอินทรีย์ของเซลล์เหล่านั้น เช่นเดียวกับวงจรเวลาที่มียาวเวลาประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำเดือน ประจำปี ประจำฤดูกาล เป็นต้น และวงจรของบุคคลตามช่วงอายุจะเป็นระดับดังนี้

|                                    |                                 |
|------------------------------------|---------------------------------|
| ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 13 หรือ 14 ปี | เป็นขั้นของความสนใจ             |
| ช่วงอายุ 14 - 18 ปี                | เป็นขั้นของการค้นหาทำความเข้าใจ |
| และอายุ 18 ปี ขึ้นไป               | เป็นขั้นของการนำไปใช้           |

นอกจากนี้วิทยาการทั้งหลายในแขนงต่าง ๆ ก็มีวงจรของการพัฒนาการและระดับของพัฒนาการเหล่านี้เช่นกัน

สิ่งที่ไวท์เฮดต้องการย้ำในเรื่องนี้ คือ ความรู้ที่ต่างแขนงวิชา การเรียนที่ต่างวิธีการควรให้แก่นักเรียนเมื่อถึงเวลาอันควรและเมื่อนักเรียนมีพัฒนาการทางสมองอยู่ในขั้นเหมาะสม หลักการนี้เป็นที่ทราบกันทั่วไปอยู่แล้วแต่ยังไม่มีการถือปฏิบัติโดยคำนึงถึงจิตวิทยาในการดำเนินการทางการศึกษาเรื่องทั้งหมดนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่เพียงแต่หลักการเหล่านี้ไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาอภิปรายเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังและถูกต้องความล้มเหลวของการศึกษาเกิดขึ้นจากการใช้จังหวะการศึกษาไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในขั้นตอนของการสร้างความพอใจ หรือจังหวะของเสรีภาพ

ในช่วงแรก การละเลยหรือขาดประสบการณ์ในส่วนนี้ผลดีสูงสุดที่จะเกิดขึ้นคือ ความรู้ที่ไร้พลัง (Inert Knowledge) และไร้ความริเริ่ม ผลเสียที่จะเกิดขึ้นก็คือ ความรังเกียจไม่ยอมรับความคิดนั้น และนำไปสู่การไร้ความรู้ในที่สุด

การพัฒนาคุณลักษณะใด ๆ ตามวิถีทางของธรรมชาติควรต้องสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในตัวเอง ความพึงพอใจจะทำให้คนมีการพัฒนาด้านเองได้อย่างเหมาะสมส่วนความเจ็บปวดแม้จะทำให้เกิดการตอบสนองแต่ก็ไม่ได้ทำให้คนพอใจ ไวท์เฮดสรุปในที่สุดว่า ในการสร้างพลังความคิด (Mental Power) ไม่มีอะไรมากไปกว่าสภาพจิตใจที่มีความพึงพอใจในขณะทำกิจกรรม สำหรับการศึกษาด้านเชาวน์ปัญญา (Intellectual) นั้น เสรีภาพเท่านั้นที่จะทำให้เกิดความคิดที่มีพลัง (Active Thought) และความริเริ่มใหม่ ๆ (Freshness)

เมื่อประมวลความคิดทั้งของสกินเนอร์และไวท์เฮดเข้าด้วยกันแล้วพอจะสรุปได้ว่า เสรีภาพเป็นปฐมเหตุของการนำบุคคลไปสู่จุดหมายปลายทางที่การศึกษาต้องการนั่นคือ เป็นบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเองมีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตน

เสรีภาพเป็นก่อให้เกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการมีเสรีภาพในการเรียนจึงเป็นการสร้างความพอใจในการเรียน ความพอใจทำให้คนมีพัฒนาการในตนเอง วิธีการของการให้เสรีภาพในการเรียนเป็นเรื่องที่กำหนดขอบเขตเนื้อหาได้ยาก แต่ความหมายกว้าง ๆ โดยทั่วไปคือ การให้นักเรียนมีโอกาสเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองและเพื่อตนเอง เป็นการควบคุมที่ผู้ถูกควบคุมไม่รู้ตัว ดังนั้น แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนบางประการสำหรับการจัดการศึกษาคือ การจัดให้วิชาเลือกหลายวิชา หรือจัดให้หัวข้อเนื้อหาหลายเรื่องในวิชาเดียวกัน หรือมีแนวทางการเรียนหลายแนวทางในเรื่องเดียวกัน เป็นต้น

บลูม (Bloom, 1976 : 72 - 74) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเองต้องการก็อาจจะคาดหวังได้แน่นอนว่า นักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้นพร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจได้ชัดเจนมากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือกหรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน เช่น การขับรถยนต์ ดนตรี เกมสหรืออะไรบางอย่างที่นักเรียนอาสาสมัครและตัดสินใจได้โดยเสรีในการเรียน การมีความกระตือรือร้นและความสนใจเมื่อเริ่มเรียนจะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบความสำเร็จสูง อย่างไรก็ตามบลูมเห็นว่าวิธีนี้ค่อนข้างเป็นอุดมคติที่จัดได้ลำบาก

ช่วงสำคัญของการจัดประสบการณ์เพื่อสร้างความรู้สึกรับต่อการเรียนนี้ ทั้งไวท์เฮด และบลูม เห็นว่าต้องทำในระดับประถมศึกษา เพราะบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปีลงมา มีพัฒนาการอยู่ในขั้นตอนของความสนใจ ความพึงพอใจ และเป็นช่วงการสร้างฐานของการสะสมความรู้สึกที่ดี ต่ออดีตประสบการณ์ความสำเร็จในชั้นเรียนที่สูงขึ้นไปหรือในเด็กที่อายุมากขึ้น การสร้างหรือเปลี่ยนแปลงความรู้สึกจะทำได้ยาก

เรื่องของเสรีภาพกับการเรียนนี้บุคคลอีกผู้หนึ่งที่ควรกล่าวถึงคือโรเจอร์ (Rogers. 1967 : 485 - 497) นักจิตวิทยามนุษยศาสตร์ผู้ริเริ่มวิธีบำบัดคนไข้ทางจิตแบบยึดคนไข้เป็นศูนย์กลาง และใช้วิธีการกำกับตนบนรากฐานการสร้างบรรยากาศทางอารมณ์ทำให้คนไข้รู้สึกสบายใจ และเป็นอิสระพอที่จะเข้าใจพื้นฐานแบบแผนชีวิตของตนเองและสามารถค้นหาทางเลือกของการคิดรู้สึก และกระทำสิ่งที่ตนปรารถนาหรือความสุขแก่ตัวเองได้มากที่สุด

โรเจอร์ยังหลักการนี้มาสู่แนวปฏิบัติทางการศึกษา รูปแบบการศึกษาที่พึงปรารถนาตามทัศนะของเขาต้องสามารถนำนักเรียนไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีศักยภาพของตนเอง สามารถทำให้บุคคลมีความอยากรู้อยากเห็นด้วยจิตใจที่เป็นอิสระได้ เลือกทางเดินใหม่ตามความสนใจของตนได้ และตระหนักได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการที่เอื้อต่อเป้าหมายดังกล่าวโรเจอร์เรียกว่า การเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Learning)

สรุปได้ว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพอใจในการเรียนได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ เสรีภาพในการเรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นอิสระในการเลือกเรียนด้วยตนเอง

### 3. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

#### 3.1 จุดหมายหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

3.1.1 มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ

3.1.2 สามารถปฏิบัติงานในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน

3.1.3 สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ

3.1.4 มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน

3.1.5 มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน

3.1.6 มีทักษะติดต่อสัมพันธ์ทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงานและมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง

3.1.7 มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3.1.8 เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชนสามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปะวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

### 3.2 โครงสร้างหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

3.2.1 กำหนดให้มีวิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือกและเลือกเสรี

3.2.2 จำนวนคาบที่เรียน 35 คาบ/สัปดาห์ จำนวนคาบกิจกรรม 5 คาบ/สัปดาห์ ประกอบด้วย

1 คาบ เป็นกิจกรรมบังคับ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ - ยุวกาชาด หรือ ผู้นำเพื่อประโยชน์ตามเพศและความสมัครใจ

1 คาบ เป็นกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมสอนซ่อมเสริม

1 คาบ เป็นกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรม 1 กิจกรรมเป็นอย่างน้อย

อีก 2 คาบ เป็นกิจกรรมอิสระ เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ความสนใจ ความสมัครใจ ความจำเป็น ทั้งนี้ภายใต้การแนะแนวของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์แนะแนว และครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง

การที่กำหนดให้มีวิชาเลือกเสรีก็เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นตนเองมากขึ้น กับทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและสนองความต้องการของนักเรียนและปกครองและส่งเสริมความถนัดความสามารถ จนถึงระดับสูงสุดตามศักยภาพที่นักเรียนแต่ละคนมีอยู่ ทั้งนี้ โดยการ

ส่งเสริมให้โรงเรียน และท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา กรมต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรได้ด้วยตนเอง

การส่งเสริมให้ท้องถิ่นสร้างหลักสูตรท้องถิ่นได้ตามรายวิชาบังคับเลือกและรายวิชาเลือกเสรี เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพชีวิตจริง เศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น และสนองความต้องการ ส่งเสริมความถนัดความสามารถสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพที่มีอยู่

### 3.3 หลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 88 - 101) ได้กำหนดหลักสูตรกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ไว้ดังนี้

#### วิชาการงาน

##### จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
3. เพื่อให้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการทำงาน
4. เพื่อให้วิเคราะห์และวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน
5. เพื่อให้มีนิสัยรักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีคุณธรรมในการทำงานและสามารถพึ่งตนเองได้
6. เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

#### โครงสร้างวิชาบังคับเลือก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ภาคเรียนละ 1 รายวิชา โดยจะเลือกเรียนรายวิชาใดก่อนหลังก็ได้

|                                    |                                      |
|------------------------------------|--------------------------------------|
| ง 011 งานบ้าน                      | 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ง 012 การจัดการในบ้าน              | 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ง 013 งานช่างพื้นฐาน               | 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ง 014 งานเกษตรพื้นฐาน              | 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ง 015 งานผลิตภัณฑ์จากวัสดุท้องถิ่น | 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้ |

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้ภาคเรียนละ 1 รายวิชา

|                      |                                      |
|----------------------|--------------------------------------|
| ง 321 โครงการงาน.... | 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้ |
|----------------------|--------------------------------------|

ง 322 โครงการ...

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกโครงการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลได้ตามความ -  
เหมาะสมและใน 1 รายวิชาจะเลือก 1 โครงการหรือมากกว่าก็ได้ หรือจะเลือกโครงการเดียว  
ต่อเนื่องทั้ง 2 รายวิชาก็ได้

### วิชาอาชีพ

#### จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักการของวิชาชีพที่จะนำไปปรับปรุง  
การดำรงชีวิต
2. เพื่อให้มีความสามารถและทักษะในอาชีพที่จะนำไปใช้ในการ  
ประกอบอาชีพตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
4. เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการ การตลาด และการร่วม  
มือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ

#### โครงสร้างวิชาเลือกเสรี

- กลุ่มที่ 1 งานผลิต มี 127 รายวิชา รหัสวิชาตั้งแต่ ช001 - ช01127
- กลุ่มที่ 2 งานบริการ มี 135 รายวิชา รหัสวิชาตั้งแต่ ช021 - ช02135
- กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ มี 27 รายวิชา รหัสวิชาตั้งแต่  
ช031 - ช0327
- กลุ่มที่ 4 งานอาชีพอิสระระหว่างเรียน รหัสวิชา ช041 ปฏิบัติงานอาชีพ...

#### หมายเหตุ

1. การเลือกเรียนรายวิชาอาชีพนอกเหนือจากรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรนี้  
ผู้เรียนอาจเลือกเรียนจากหลักสูตรอื่นใดที่เทียบเท่า
2. ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนซ้ำได้ แต่โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอน  
อยู่ในระดับที่สูงขึ้น
3. ในกรณีผู้เรียนมีประสบการณ์ในอาชีพซึ่งตรงกับรายวิชาอาชีพที่มีในหลักสูตรกลุ่มที่ 1-  
3 สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้น เพื่อขอรับการประเมินผลให้ได้หน่วยการเรียนรู้โดยไม่ต้อง  
เรียน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 4 หน่วยการเรียนรู้ และเป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

4. รายวิชาในกลุ่มที่ 4 เป็นรายวิชาเพื่อการประกอบอาชีพระหว่างเรียน ผู้เรียนจะต้องผ่านรายวิชาอาชีพที่มีเนื้อหาและทักษะตรงกับรายวิชานี้มาก่อน และหรือโรงเรียนได้ตรวจสอบแล้วว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนรายวิชานี้ได้ โรงเรียนจะต้องตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับอาชีพที่เลือก ติดตามประเมินผลโครงการและโรงเรียนจะต้องกำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนเพื่อให้คำปรึกษา นิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติโครงการ ทั้งนี้อาจลงทะเบียนภายใน 1 ภาคเรียน หรือหลายภาคเรียนก็ได้แต่เมื่อรวม 3 ปีแล้วต้องไม่น้อยกว่า 12 หน่วยการเรียนรู้

สำหรับรายวิชาอาชีพธุรกิจอยู่ในกลุ่มงานที่ 2,3 โดยแบ่งรายวิชาออกตามกลุ่มงานได้ดังนี้

กลุ่มงานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ 26 รายวิชา

กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีรายวิชาอาชีพธุรกิจ 19 รายวิชา

(ตามภาคผนวก)

#### 4. โครงสร้างรายวิชาอาชีพธุรกิจ

ตามโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

| กลุ่มวิชา                 | จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อภาค |       |       |        |       |       |        |       |       |
|---------------------------|--------------------------|-------|-------|--------|-------|-------|--------|-------|-------|
|                           | ม. 1                     |       |       | ม. 2   |       |       | ม. 3   |       |       |
|                           | บังคับ                   |       | เลือก | บังคับ |       | เลือก | บังคับ |       | เลือก |
|                           | แกน                      | เลือก | เสรี  | แกน    | เลือก | เสรี  | แกน    | เลือก | เสรี  |
| 1. ภาษา                   |                          |       |       |        |       |       |        |       |       |
| 1.1 ภาษาไทย               | 4                        | -     |       | 4      | -     |       | 4      | -     |       |
| 1.2 ภาษาต่างประเทศ        | -                        |       |       | -      |       |       | -      | -     |       |
| 2. วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ |                          |       | กลุ่ม |        |       | กลุ่ม |        |       | กลุ่ม |
| 2.1 วิทยาศาสตร์           | 3                        | -     |       | 3      | -     |       | 3      | -     |       |
| 2.2 คณิตศาสตร์            | 3                        | -     | งาน   | 3      | -     | งาน   | -      | -     | งาน   |
| 3. สังคมศึกษา             | 2                        | 2     |       | 2      | 2     |       | 2      | 2     |       |
| 4. พัฒนาบุคคลิกภาพ        |                          |       | ที่   |        |       | ที่   |        |       | ที่   |
| 4.1 พละนาฏย               | 1                        | 2     |       | 1      | 2     |       | 1      | 2     |       |
| 4.2 ศิลปศึกษา             | 1                        | -     | 2,3   | 1      | -     | 2,3   | 1      | -     | 2,3   |
| 5. การงานและอาชีพ         |                          |       |       |        |       |       |        |       |       |
| 5.1 การงาน                | -                        | 2     |       | -      | 2     |       | -      | 2     |       |
| 5.2 อาชีพ                 | -                        | -     | 10    | -      | -     | 10    | -      | -     | 13    |
|                           | 14                       | 6     | 10    | 14     | 6     | 10    | 11     | 6     | 13    |
| รวม                       | 30                       |       |       | 30     |       |       | 30     |       |       |
| กิจกรรมต่าง ๆ             | 5                        |       |       | 5      |       |       | 5      |       |       |
| รวมทั้งรวม                | 35                       |       |       | 35     |       |       | 35     |       |       |

หมายเหตุ วิชาเลือกเสรีในกลุ่มวิชาอาชีพมีรายวิชาอาชีพธุรกิจในกลุ่มงานที่ 2,3  
 ให้แก่เรียนเลือกเรียน 45 รายวิชา ซึ่งทางโรงเรียนจะจัดให้มีการเรียนการสอนตามสภาพ  
 ความพร้อมของทางโรงเรียน

## 5. วิธีการจัดวิชาอาชีพให้นักเรียนเลือกเรียน

วิธีการจัดวิชาอาชีพให้นักเรียนเลือกเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามข้อเสนอแนะของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 44-45) ซึ่งแบ่งกลุ่มนักเรียนออกได้ 3 กลุ่มคือ

5.1 กลุ่มนักเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมุ่งประกอบอาชีพของผู้ปกครองระหว่างเรียน จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนส่วนหนึ่งช่วยธุรกิจครอบครัว อาจจัดให้เลือกเรียนวิชาอาชีพชั้นละ 8 หน่วยการเรียนรู้ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และ 11 หน่วยการเรียนรู้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากต้องจัดรายวิชาพระพุทธศาสนา ภาคเรียนละ 1 หน่วยการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้การจัดรายวิชาอาชีพต้องจัดให้สัมพันธ์และส่งเสริมอาชีพผู้ปกครองและคำนึงถึงความกดดันความสนใจของผู้เรียน สภาพเศรษฐกิจและตลาดอาชีพของท้องถิ่นดังตัวอย่าง

### อาชีพปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อจำหน่าย

#### มัธยมศึกษาปีที่ 1

|        |                             |                    |
|--------|-----------------------------|--------------------|
| ช013   | การปลูกไม้ตัดดอก            | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช014   | การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ      | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0116  | การผลิตพันธุ์ไม้            | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0149  | การผสมดินปลูก               | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0317  | งานบัญชีกิจการจำหน่ายสินค้า | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช013 ก | การปลูกไม้ตัดดอก            | 1 หน่วยการเรียนรู้ |

#### มัธยมศึกษาปีที่ 2

|       |                    |                    |
|-------|--------------------|--------------------|
| ช0315 | งานระบบการเงิน     | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0225 | งานพิมพ์ดีดภาษาไทย | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช015  | การปลูกไม้ประดับ   | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช021  | การบริการงานเกษตร  | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช041  | ปฏิบัติงานอาชีพ    | 2 หน่วยการเรียนรู้ |

#### มัธยมศึกษาปีที่ 3

|      |                         |                      |
|------|-------------------------|----------------------|
| ช031 | การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก | 1.5 หน่วยการเรียนรู้ |
|------|-------------------------|----------------------|

|       |                     |                      |
|-------|---------------------|----------------------|
| ช0326 | กฎหมายพาณิชย์       | 1.5 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0224 | หลักการขายเบื้องต้น | 1.5 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช041  | ปฏิบัติงานอาชีพ     | 3 หน่วยการเรียนรู้   |
| ช041  | ปฏิบัติงานอาชีพ     | 3 หน่วยการเรียนรู้   |

5.2 กลุ่มนักเรียนที่มุ่งประสงค์จะเรียนต่อทางอาชีพต้องจัดให้เลือกเรียนภาษาอังกฤษ ปีละ 4 หน่วยการเรียนรู้ และคณิตศาสตร์ ชั้น ม. 3 ปีละ 3 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาอาชีพควบคู่กันไปด้วย

#### อาชีพช่างเขียนภาพ

##### มัธยมศึกษาปีที่ 1

|       |                          |                    |
|-------|--------------------------|--------------------|
| ช0324 | หลักการเขียนภาพเบื้องต้น | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0177 | ช่างเขียนภาพหุ่นนิ่ง     | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0178 | ช่างเขียนภาพดอกไม้       | 2 หน่วยการเรียนรู้ |

##### มัธยมศึกษาปีที่ 2

|       |                      |                    |
|-------|----------------------|--------------------|
| ช0172 | ช่างเขียนภาพทิวทัศน์ | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0228 | งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 1 | 2 หน่วยการเรียนรู้ |

##### มัธยมศึกษาปีที่ 3

|       |                         |                    |
|-------|-------------------------|--------------------|
| ช0176 | ช่างเขียนภาพประกอบ      | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0228 | งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1 | 2 หน่วยการเรียนรู้ |

5.3 กลุ่มนักเรียนที่มุ่งประสงค์ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาต่อมหาวิทยาลัยได้ เลือกเรียนวิชาอาชีพที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ ดังนี้

##### มัธยมศึกษาปีที่ 1

|       |                        |                    |
|-------|------------------------|--------------------|
| ช0327 | ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา | 1 หน่วยการเรียนรู้ |
| ช0315 | งานระเบียบการเงิน      | 1 หน่วยการเรียนรู้ |

##### มัธยมศึกษาปีที่ 2

|       |                    |                    |
|-------|--------------------|--------------------|
| ช0225 | งานพิมพ์ดีดภาษาไทย | 2 หน่วยการเรียนรู้ |
|-------|--------------------|--------------------|

### มัธยมศึกษาปีที่ 3

ช0228 งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1 2 หน่วยการเรียนรู้

ช0245 งานห้องสมุด 1

จากตัวอย่างการจัดวิชาอาชีพให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัดจะเห็นได้ว่าวิชาอาชีพธุรกิจเป็นรายวิชาที่สามารถผสมผสานได้กับทุกวิชาอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพของนักเรียนทุกระดับการศึกษา

### 6. หลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2523 : 3 - 8) ได้กำหนดหลักการ และจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ ไว้ดังนี้

การศึกษาทั่วไป (General Education) เป็นเสมือนหนึ่งการเตรียมเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับภาวะแวดล้อมได้ ก็น่าจะถือว่าวิชาธุรกิจเป็นการเตรียมเด็กให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อมทางธุรกิจได้

Federich G. Nicholes ให้คำนิยามวิชาธุรกิจว่า เป็นการศึกษาอบรมแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ของการศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งนอกจากเป็นการให้การศึกษาทั่วไปในทุกระดับแล้ว ยังช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพทางธุรกิจหรือถ้ากำลังประกอบอาชีพธุรกิจอยู่แล้วก็สามารถทำให้ก้าวหน้าในอาชีพยิ่งขึ้นอีกด้วย

หลักการของวิชาอาชีพธุรกิจ คือ วิชาอาชีพธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งหมด และเป็นการเตรียมนักเรียนเพื่องานทางธุรกิจหรืออาชีพธุรกิจ วิชาอาชีพธุรกิจไม่ควรเป็นการศึกษาโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนธุรกิจเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจย่อมแทรกซึมอยู่กับกิจวัตรประจำวันได้หรือสามารถนำไปใช้เสริมวิชาอาชีพอื่นได้เป็นอย่างดี

#### จุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

(1) เพื่อให้นักเรียนทุกคนเข้าใจหลักการที่จำเป็นอันเกี่ยวกับธุรกิจ และเศรษฐกิจ ตลอดจนความสัมพันธ์ของทั้ง 2 อย่างนี้ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่พร้อมด้วยสติปัญญาของสังคมปัจจุบัน

(2) เพื่อให้มีความสามารถในทักษะต่าง ๆ และความรู้ที่ตลาดต้องการเป็นเตรียมนักเรียนให้ถึงมาตรฐานที่พร้อมจะเริ่มประกอบอาชีพในวงการธุรกิจ การมีสมรรถภาพในการใช้

ทักษะต่าง ๆ ในภาวะแวดล้อมของธุรกิจ เรียกว่า "สมรรถภาพในอาชีพ" (Occupational Intelligenece)

(3) เพื่อใช้ประโยชน์ส่วนบุคคล ข้อนี้เป็นที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนที่มีแผนจะศึกษาต่อไปในชั้นที่สูงขึ้นไป หรือสำหรับผู้ที่มีโครงการประกอบอาชีพอื่น ที่ไม่ต้องการความสามารถในการพิมพ์ดีดหรือชวเลข แต่ต้องการทักษะเพียงเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองโดยทางอ้อม

แม้จุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจเพื่อศึกษาเทคนิคในการประกอบอาชีพ แต่การสอนในโรงเรียนจะมุ่งฝึกแต่อาชีพอย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องสอนคุณค่าของการมีวัฒนธรรมอันดีตลอดจนการมีระเบียบวินัยให้นักเรียนได้ซาบซึ้งด้วย เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีต่อสังคมจึงจำเป็นต้องสอนวิชาอื่น ๆ ที่จำเป็นด้วย เพื่อเน้นหนักการศึกษาเพื่อการเป็นพลเมืองดี (Education of Citizenship)

## 7. จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

จุดมุ่งหมายการสอนวิชาอาชีพธุรกิจมีดังต่อไปนี้

7.1 เพื่อสมรรถภาพทางอาชีพ เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเริ่มประกอบอาชีพทางธุรกิจ ให้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ตามที่ตลาดแรงงานต้องการ

7.2 เพื่อสมรรถภาพในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ เพราะในวงการธุรกิจมักมีอาชีพและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ จึงต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง

7.3 เพื่อนำวิชาอาชีพธุรกิจไปใช้ประโยชน์ส่วนบุคคล วิชาอาชีพธุรกิจส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้เป็นอย่างดีกลมกลืนกับชีวิตประจำวัน การสอนในโรงเรียนมัธยมจึงให้ความรู้ทักษะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวและเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพได้ด้วย

7.4 เพื่อสมรรถภาพของธุรกิจสำหรับผู้บริโภค วิชาอาชีพธุรกิจจะให้ความรู้พื้นฐาน (General Education) ให้นักเรียนมีสมรรถภาพในการซื้อและใช้สินค้าและบริการ โดยเน้นทักษะผู้บริโภค

7.5 เพื่อสมรรถภาพทางเศรษฐกิจสังคม เนื่องจากธุรกิจมีสภาพเป็นเศรษฐกิจและสังคมการสอนจึงคำนึงถึงปรัชญาที่จำเป็นในการมีชีวิตร่วมกัน และก่อให้เกิดปรัชญาในการดำรงชีพ เช่น สอนเทคนิคการขายที่อยู่ในขอบเขตของศีลธรรม

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเห็นว่าการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด และมีความรู้พื้นฐานทางด้านอาชีพ อันมีส่วนที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเป็นสุข รายวิชาต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ ทักษะดังกล่าวจะแบ่งง่าย ๆ เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2523 : 13 - 14) คือ

- (1) วิชาที่มีเนื้อหาเป็นทฤษฎี หลักเกณฑ์ เช่น วิชาความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้บริโภคงานสำนักงาน
- (2) วิชาที่เป็นการปฏิบัติ นักเรียนจะเรียนรู้ได้ด้วยการฝึกปฏิบัติ เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์
- (3) วิชาที่เป็นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติผสมกัน นักเรียนจะต้องเรียนเนื้อหาทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติ เช่น ระเบียบการเงิน บัญชี

## 8. หลักการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน ครูผู้สอนจะต้องจัดสภาพภายในและภายนอกของผู้เรียนให้พร้อมที่จะให้เกิดการเรียนรู้แล้วจึงจัดเหตุการณ์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งควรมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนสมรรถภาพได้ครบถ้วน ฉะนั้น ครูผู้สอนไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว ควรใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบผสมผสานกัน เพื่อก่อให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และมีเจตคติที่ดีเนื่องด้วยรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาอาชีพธุรกิจ ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาความรู้หลายลักษณะ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2515 : 37) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

8.1 บทเรียนที่ให้ความรู้หรือข้อเท็จจริง เช่น วิชาธุรกิจทั่วไป ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแบบเรียน และเพิ่มเติมด้วยข้อเท็จจริงของครู หรือค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือตำราแบบเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสอนบทเรียนที่เป็นลักษณะให้ความรู้จะเกิดขึ้นก็ด้วยการถามตอบ การตั้งคำถามของครูสามารถตั้งจุดมุ่งหมายได้หลายประการเช่น ถามเพื่อทบทวนความรู้เดิม ถามเพื่อให้อธิบายความถามเพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบ ถามเพื่อให้นักเรียนให้เหตุผล และถามเพื่อให้สังเกตวินัย

8.2 บทเรียนที่ฝึกทักษะในการใช้มือ เช่น วิชาพิมพ์ดีด ปฏิบัติสำนักงาน ชวเลข เป็นลักษณะความรู้ที่ต้องสร้างเสริมทักษะในการใช้มือ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่นบนรากฐานกฎการเรียนรู้ของ

Thorndike คือ Law of Exercise และ Law of Effect

ในการสอนบทเรียนลักษณะนี้ มีขั้นตอนของการดำเนินการสอน คือ

- (1) ขั้นเตรียม หมายถึง การทบทวนบางส่วนของท่านะที่นักเรียนมีความสามารถแล้ว
- (2) ขั้นสาธิต ครูแสดงให้นักเรียนดูต่อไปจะปฏิบัติอะไร และปฏิบัติอย่างไร
- (3) ขั้นฝึกหัดของนักเรียน เมื่อครูแสดงให้ดูและจัดข้อสงสัยของนักเรียนแล้วให้นักเรียนเริ่มฝึกทักษะ
- (4) ขั้นวิเคราะห์นักเรียนแต่ละคน ระหว่างนักเรียนทำการฝึก ครูจำเป็นต้องวิเคราะห์งานที่นักเรียนแต่ละคนทำให้เร็วที่สุด เพื่อสำรวจเทคนิคที่ไม่ถูกต้องและแก้ไขวิธีการที่ผิดก่อนจะกลายเป็นนิสัย

8.3 บทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์ เช่น วิชาบัญชี การสอนบทเรียนที่เป็นกฎเกณฑ์นั้นส่วนใหญ่สอนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ลำดับหลักการเรียนรู้คือ

- (1) จูงใจให้เห็นคุณค่า ของการเรียนรู้หลักเกณฑ์นั้น
- (2) อธิบายหลักเกณฑ์ใหม่ ครูอธิบายหลักเกณฑ์ใหม่โดยแสดงบนกระดานดำเป็นขั้นตอน
- (3) การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ นักเรียนอธิบายและจัดข้อสงสัยในหลักการแล้วให้นักเรียนปฏิบัติโดยใช้หลักเกณฑ์นั้น ๆ เพื่อฝึกทักษะในการคิด และนำหลักเกณฑ์ไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าบทเรียนจะอยู่ในลักษณะใดก็ตาม

หลักการสอนทั่วไปที่จะนำมาใช้ให้เกิดการเรียนการสอนที่ดีได้ผลสมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้แก่

1. จูงใจให้เห็นคุณค่าของวิชา ทั้งในสภาพรวมเป็นวิชาหนึ่ง และสภาพแต่ละหัวข้อเรื่องของวิชานั้น ๆ เพื่อสร้างสำนึกนักเรียนให้มีความสนใจต่อวิชาที่จะเรียนใหม่หรือต่อบทเรียนที่จะเรียนใหม่

วิธีหนึ่งในการจูงใจนักเรียนให้เห็นคุณค่าของวิชานั้นก็คือ ชี้ให้เห็นว่าวิชานั้นจะช่วยให้นักเรียนสามารถในการทำงาน และปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร หรือชี้ให้เห็นว่าความสามารถในวิชาหนึ่งมีความจำเป็นต่ออีกวิชาหนึ่งอย่างไร

สำหรับการจูงใจให้เห็นคุณค่าต่อเรื่องหรือหน่วยที่ประกอบอยู่ในวิชานั้น ๆ เป็นสิ่งจำเป็น

ต้องกระทำกันเป็นระยะตลอดวิชา เพราะเปรียบเสมือนกันไต่ขั้นแรกที่จะไปสู่เรื่องหรือหน่วยที่จะสอน

2. สอนจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ยังไม่รู้ คือนำนักเรียนจากเรื่องที่รู้แล้วไปสู่หลักเกณฑ์หรือความรู้ที่ยังไม่รู้ด้วยการสอนทบทวนการเรียนรู้ของวันก่อน เพื่อนำนักเรียนจากหลักเกณฑ์หรือข้อเท็จจริงที่รู้แล้ว ไปยังหลักเกณฑ์หรือข้อเท็จจริงที่ยังไม่รู้ หรืออาจใช้วิธีให้นักเรียนอภิปรายถึงประสบการณ์ที่นักเรียนมีอยู่แล้วอันเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่จะเรียนรู้เรื่องที่จะเรียนต่อไป

3. สอนจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน ครูควรเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ แล้วนำไปสู่สิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน ฉะนั้นครูจึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีความสามารถในการสิ่งง่าย ๆ อย่างแท้จริงก่อนแล้วจึงเรียนสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน ฉะนั้นนักเรียนจะมีความสามารถอย่างแท้จริงทั้งสิ่งง่ายและสิ่งที่ยาก

4. สอนโดยผ่านประสาทตาเท่า ๆ กับสอนโดยผ่านประสาทหู คือพยายามให้อุปกรณ์ทัศนศึกษามาช่วยการอภิปราย และการเขียนบนกระดานดำ เพราะถ้านักเรียนสามารถมองเห็นสิ่งที่ตนเรียน จะเรียนรู้ได้เร็วกว่าที่จะฟังคำสอนของครูเท่านั้น

5. สอนให้เรียนด้วยการกระทำ หมายถึง ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแทนที่จะให้นักเรียนเรียนจากหนังสือแบบเรียน หรือจากคำบอกเล่าของครูเท่านั้น การที่นักเรียนเรียนจากการกระทำนั้น นักเรียนได้ค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตนเองช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง มีเหตุผล มีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

6. สอนให้สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน หมายถึง การสอนให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของบทเรียนต่าง ๆ และแนะนำให้นำความรู้ที่หามาได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

7. สอนให้มีกิจกรรมหลายแบบ กิจกรรมที่จะนำมาปฏิบัติกันในชั้นเรียน ได้แก่ การอภิปรายซักถาม การค้นคว้า การรายงาน การร่วมกิจกรรมกับครู นอกจากนี้กิจกรรมนอกชั้นเรียนจะช่วยในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เช่น การศึกษานอกสถานที่ การค้นคว้าหนังสือในห้องสมุด ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยทำให้การเรียนเป็นที่น่าสนใจและส่งเสริมการเรียนด้วยตนเอง และ การเรียนจากประสบการณ์

8. สอนให้นักเรียนได้รับความสำเร็จตามความสามารถ ได้แก่ การสอนโดยวิธีแบ่งหมู่

และมอบงานให้ตามความสามารถเพื่อให้เด็กได้รับความสำเร็จโดยทั่วกัน

## 9. ครูสอนวิชาอาชีพธุรกิจ

การที่จะให้ผู้เรียนวิชาอาชีพฝีมือดีนั้น ครูผู้ฝึกจะต้องรู้สภาพอาชีพนั้น ๆ เป็นปัจจุบัน รู้ถึงความต้องการการเปลี่ยนแปลงของวิชาอาชีพอยู่เสมอ (สุดใจ เหล่าสุนทร. 2505 : 60) นอกจากจะรู้เรื่องที่สอนเป็นอย่างดีแล้ว ครูผู้สอนวิชาอาชีพจะต้องทำตัวให้เป็นที่น่าเชื่อถือของนักเรียน มีความสามารถในการสอน เอาใจใส่การสอน มีความยุติธรรม ไม่โกรธง่าย มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียน และเอาใจใส่การทำงานของนักเรียน (หวน พันธุพันธุ์. 2508 : 59)

การเป็นผู้สอนที่มีความรู้ทางเนื้อหาวิชาอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ ผู้สอนจะต้องสามารถสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นที่ชักจูงนักเรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยไม่เป็นการยากที่ครูผู้สอนจะนำเอาเทคนิคการสอนที่ได้รับการรับรองว่าเป็นวิธีสอนที่ดีแล้วไปใช้ในชั้นเรียน แต่ถ้าครูผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคเหล่านั้นก็ย่อมจะไม่บังเกิดผลในการนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ฉะนั้นผู้สอนจึงควรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและสามารถปรับปรุงสภาพการณ์ของชั้นเรียน ให้เป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การเรียนการสอนที่ดี สมรรถกฤษณ์ (2515 : 59) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของครูธุรกิจ ในหนังสือการสอนวิชาธุรกิจในมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

9.1 ครูธุรกิจต้องเป็นผู้เข้มแข็ง เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพในการกระตุ้นความในใจของนักเรียนมีศิลปะในการสอน และเป็นผู้ต้นตัวอย่างเสมอ จึงจะทำให้ชั้นเรียนก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และมั่นคงปราศจากความเนือยและเบื่อหน่าย ชั้นเรียนที่จะมีบรรยากาศเข้มแข็งนั้น มักเกิดจากความเอาใจใส่ความสนใจของครูซึ่งจะนำไปให้นักเรียนปฏิบัติตามไปด้วย ในด้านศิลปะการสอนของครูแม้บางโอกาสจะต้องถึงขั้นที่คล้ายกับเป็นนักแสดงสมัครเล่น เมื่อจำเป็นก็ต้องทำเพื่อให้ชั้นเรียนเกิดความตื่นตัวและสนใจ นอกจากนี้ยังมีสิ่งประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายของครู ควรได้พิจารณาให้สุภาพเหมาะสม ครูธุรกิจจะต้องพร้อมเสมอที่จะแสดงข้อคิดเห็น เป็นผู้พยายามหาวิธีหาหนทางให้ทันต่อเหตุการณ์ของสังคม

9.2 ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์สามารถเชื่อมโยงและใช้ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ให้ได้ผลในการสอน และสภาพการณ์ประจำวัน พยายามหาวิธีการที่ดีและใหม่ ๆ และใช้วิธีการนั้นให้เกิดประโยชน์

มากที่สุด รู้จักประสานงานกับเพื่อนครูด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำงาน ทั้งนี้เพราะความรู้ทางด้านวิชาการและความรู้ด้านมนุษยสัมพันธ์ จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในชั้นเรียนที่จะยกย่องนับถือครูผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามเสมอ

9.3 ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้หลักการและเหตุผล ด้วยการเป็นผู้ที่มีเหตุผล ครูธุรกิจย่อมจะต้องไม่พิจารณาความสามารถของตัวเองสูงเกินไป และตัดสินระดับความรู้ของนักเรียนไปนิด ๆ ครูยอมรับความเหลื่อมล้ำของนักเรียนแต่ละคน และในเวลาเดียวกันก็ไม่ควรยอมรับความไม่เท่าเทียมกันที่ไม่เป็นธรรม ครูต้องเป็นผู้เคารพต่อขอบเขตของกระบวนการเรียนรู้และใช้วิธีการสอนซึ่งอยู่บนรากฐานความสามารถของนักเรียน ในการที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้ครูควรยอมรับว่าการสอนเป็นได้ทั้งความสนุกเพลิดเพลินและประสบการณ์ที่ผิดหวัง เพราะบางครั้งครูวางมาตรฐานที่จะให้นักเรียนเข้าถึงสูงเกินไป ฉะนั้นครูจึงจำเป็นต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วยให้นักเรียนทำงานได้โดยปราศจากความเครียดเกินความจำเป็นและครูพร้อมที่จะรับความผิดพลาดและความผิดหวังโดยคำนึงว่าความผิดหวังต่าง ๆ เป็นรากฐานแห่งความสำเร็จ

9.4 ครูธุรกิจจะต้องเป็นประชาธิปไตย ครูธุรกิจจะต้องยึดถือกระบวนการประชาธิปไตย เชื่อถือในเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ย่อมต้องเห็นและทราบถึงจุดด้อยที่มีประจำตัวของนักเรียนพยายามนำความคิดเห็นของนักเรียนเหล่านี้ไปสู่ช่องทางที่มีประโยชน์และเกิดผล ครูพยายามขจัดความคิดที่ถือการเป็นผู้บังคับการและเป็นผู้บังคับนักเรียนตลอดเวลาออกเสีย บรรยากาศของชั้นเรียนจะเป็นประชาธิปไตยก็โดยที่ถือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญไม่ไม่ตรงกับความเห็นของครู ครูควรต้องเคารพทัศนะของผู้อื่นและย่อมต้องหวงแหนสิทธิแห่งความคิดเห็นของผู้อื่น เช่นเดียวกับของตน ตลอดจนรับฟังข้อคิดเห็นเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

## 10. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นเพียงแนวทาง หากปราศจากการสอนของครูและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนก็ไม่สามารถเจริญงอกงามตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การสอนที่ดีจะต้องมีลำดับขั้นตอน มีกระบวนการ ซึ่งนักการศึกษาและผู้รู้หลายท่านได้ให้แนวคิดไว้อย่างกว้างขวางในการเรียนการสอนจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น โบเก้ (Bogue, 1974 : 150) ได้เสนอแนวคิดที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายไว้ 4 ประการคือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาความมีเสรีภาพทางสติปัญญา (Intellectual Endependence) จะนั้นจึงต้องให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นหรือใช้สติปัญญาของเขาเองเต็มที่

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการเฉพาะตัว (Idiosyncratic Process) เนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งความสนใจ และแบบแผนของการเรียนรู้ (Learning Style) จะนั้นจึงต้องระลึกไว้เสมอว่าไม่มีวิธีสอนใดที่จะใช้ได้สำหรับผู้เรียนทุกคน

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการ ผู้เรียนต้องเป็นผู้กระทำเอง (Active Process) จะนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปะทะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ อยู่เสมอ

4. การเรียนรู้วิธีการเรียนเป็นสิ่งสำคัญกว่าการเรียนรู้เนื้อหาวิชา (Learning Process) จะนั้น ผู้สอนจึงไม่ควรมุ่งสืบทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา

เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยราบรื่น ครูผู้สอนควรดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนสำคัญ ๆ ซึ่ง กาเย่ (Gagne, 1968 : 93 - 114) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น จะมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ดังนี้คือ

1. ได้รับความสนใจของผู้เรียนให้เกิดขึ้นก่อน
2. แจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน
3. ทบทวนถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้ว
4. เสนอสิ่งเข้าในการเรียนการสอน
5. ให้แนวทางในการเรียนการสอน
6. ให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงว่า ได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วออกมา
7. แจ้งผลการแสดงพฤติกรรมกลับไปให้ผู้เรียนทราบเพื่อแก้ไข
8. ประเมินผลพฤติกรรม
9. ช่วยให้ผู้เรียนได้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว และสามารถถ่ายโยงไปสู่สิ่งที่  
ที่จะเรียนรู้ใหม่ได้

การสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่นั้น คือ การสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ เป็นการสอนวิธีการคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา การทำงานอย่างฉลาดและอย่างรู้ขั้นตอนเรียกว่ารู้อย่างคล่องแคล่วไม่ใช่สอนเนื้อหาที่จะคิดไปให้หมด จุดเน้นก็คือ ต้องสอนวิธีการคิด

วิธีทำ วิธีแก้ปัญหาให้เป็นกิจลักษณะการสอนจึงต้องสอนเป็นกระบวนการ ไม่ใช่สอนเน้นแต่เนื้อหาอยู่  
อย่างเดียว วิสสก กัณฑ์พย (2533 : 3) จึงสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนนี้ต้องให้ผู้เรียน  
ได้เกิดความสำเร็จ 2 ประการ

1. เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ ในตัวเอง ทั้งด้านความรู้  
ความคิดด้านคุณภาพ และด้านความคล่องแคล่วทางกาย ตามศักยภาพที่เขามีอยู่
2. เกิดคุณสมบัติที่จะติดตัวไป เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต ได้แก่ สติปัญญา ความสามารถ  
จริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม ตลอดจนบุคลิกภาพ

#### 11. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การประเมินผลการเรียน (กรมวิชาการ, 2533 : 26 - 28) ตามหลักสูตรมัธยม-  
ศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษามีหน้าที่และรับผิดชอบในการประเมินผลการเรียน
2. ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ตามระบบหน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตของแต่ละ  
วิชาให้ถือไว้ในหลักสูตร
3. ให้ประเมินผลการเรียนทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน การประเมินผล  
การเรียนให้ใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใดหรือหลายวิธีผสมกัน
4. การประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียน
  - 4.1 ประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และงานที่มอบหมายให้นักเรียน  
ทำโดยให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาที่เรียน
  - 4.2 การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ให้นำเอาผลการเรียน  
ระหว่างภาคเรียน รวมกับการประเมินผลปลายภาคเรียนตามอัตราส่วนที่สถานศึกษากำหนด
5. ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละวิชาดังต่อไปนี้
  - 4 หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
  - 3 หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
  - 2 หมายถึง ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
  - 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
  - 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

หมายเหตุ การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยให้ปฏิบัติตามนี้

1. ให้เอาผลบวกของผลคูณระหว่างจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชา กับระดับผล  
การเรียนรู้ ด้วยผลบวกของจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชา คิดทศนิยมสองตำแหน่ง ไม่ปัดเศษ
2. ให้คำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยจากรายวิชาที่ได้รับผลการเรียน 4,3,2,1, หรือ  
0 เว้นแต่รายวิชาที่นักเรียนเรียนซ้ำ เรียนแทน หรือสอบแก้ตัว การนับจำนวนหน่วยกิตมาเป็นตัว  
หารให้นับเพียงครั้งเดียว

จากการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาทำให้ทราบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ในแต่ละ  
วิชามากน้อยเพียงใด แต่ถ้าจะประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน  
ที่เรียนมาทุกรายวิชาว่ามีผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด เพื่อทราบความสำเร็จที่ได้รับจากความสำเร็จ  
พยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้านโดยเฉพาะ  
หรือโดยทั่วไป (เดโช สำนวนนท์, 2512 : 3 - 4)

อัจฉรา สุขารม และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 3) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทาง  
การเรียนรู้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งได้  
ประเมินผลจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดย  
ทั่วไป
2. กระบวนการที่ได้จากเกรดเฉลี่ยของโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัย  
กรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลายาวนาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 42) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง  
คะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) ของนักเรียนและแบ่งระดับของผลสัมฤทธิ์  
ทางการเรียนไว้ดังนี้

|                                 |         |                              |
|---------------------------------|---------|------------------------------|
| คะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่า 2.00        | หมายถึง | ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ     |
| คะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.50         | หมายถึง | ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง |
| คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป | หมายถึง | ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง     |

12. นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการ ในการดำเนินงานของสำนักงานสามัญศึกษาธิการจังหวัด  
พระนครศรีอยุธยา ปีงบประมาณ 2538

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการและกรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2538 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เห็นสมควรสนองนโยบายดังกล่าว จึงได้กำหนดกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ และภารกิจของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2538 ดังนี้

#### 1. ด้านปริมาณการจัดการศึกษา

##### นโยบาย

1.1 เร่งรัดขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากขึ้น โดยเร่งรัดให้นักเรียนที่จบชั้น ป. 6 ในปีการศึกษา 2537 เข้าเรียนต่อชั้น ม. 1 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2538 ให้ได้ร้อยละ 70.34

##### เป้าหมาย

เป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ที่โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทำได้ 7,965 คน เทียบกับปีการศึกษา 2537 รับนักเรียนได้ 7,148 คน

##### มาตรการ

1. กำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนชั้น ม. 1 ไว้ 7,695 คน (คิดเป็นร้อยละ 70.34 ของนักเรียนจบ ป. 6 ซึ่งมีจำนวน 11,323)
2. ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน
3. ปรับปรุงมาตรการการรับนักเรียนชั้น ม. 1 ให้รัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

##### นโยบาย

1.2 ขยายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กว้างขวางและทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายในการรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 27.07

##### เป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2538 ที่โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษารับได้ 2,480 คน

### มาตรการ

1. ขยายการเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 4 โรงเรียน (โรงเรียนลาดชะโดมาศคี, โรงเรียนวัดโพธิ์ผไท (เวชพันธุ์อ่อนสรณ์) โรงเรียนบางปะอิน โรงเรียนท่าหลวงวิทยานุกูล)
2. ขยายห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่เปิดสอนชั้น ม. ปลาย ที่มีอยู่เดิม จำนวน 54 ห้อง เป็นจำนวน 54 ห้อง เป็นจำนวน 62 ห้อง
3. จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระดับจังหวัด จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เข้าศึกษาต่อในระดับ ม. ปลายมากยิ่งขึ้น

### 2. ด้านคุณภาพการศึกษา

#### นโยบาย

- 2.1 เร่งรัดให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีอัตราการออกกลางคันลดลง มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีคุณธรรม จริยธรรม ทักษะด้านอาชีพ และมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

### มาตรการ

1. สนับสนุนและส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาวิชาการทุกศูนย์จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
2. กระตุ้นโรงเรียนทุกโรงเรียนให้สนับสนุนนักเรียนรวมกลุ่มประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน การจัดสหกรณ์โรงเรียน การจัดตั้งบริษัทจำลอง การจัดแสดงและจำหน่ายผลผลิตของนักเรียน
3. สนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมในการพัฒนาการกีฬา กิจกรรมนันทนาการให้นักเรียน
4. สนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักเรียนในด้านการติดสารเสพติด และป้องกันโรคเอดส์ เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ การจัดกิจกรรมแนะแนวรวมทั้งการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน
5. ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดแทรกการพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรม ให้แก่นักเรียน

### นโยบาย

2.2 ให้มีกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้งรูปแบบประชาธิปไตยเป็นพฤติกรรม องค์การ และประชาธิปไตยในชีวิต รวมทั้งกิจกรรมที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

### มาตรการ

1. ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยทั้งในรูปแบบการปกครองและวิถีชีวิต
2. ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเคารพในความเห็น หน้าที่ สิทธิซึ่งกันและกัน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้
3. สนับสนุนโรงเรียนให้จัดสภาพในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศประชาธิปไตย
4. สนับสนุนโรงเรียนให้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และการร่วมกันช่วยเหลือพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคมส่วนรวม ทั้งการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

### นโยบาย

2.3 พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่มีการประสานความรู้และวิทยากับภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมการจัดกิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนให้มากขึ้น

### มาตรการ

1. ส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้โดยเริ่มจากการจัดสรรและพัฒนาในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ทางการศึกษา และห้องนิทรรศการ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูพัฒนาศิลปวัฒนธรรมสิ่งที่มีคุณค่าของท้องถิ่น รวมทั้งภูมิปัญญาของท้องถิ่นและพัฒนาเป็นหลักสูตรของท้องถิ่นที่สามารถบูรณาการเอาความรู้และวิทยาสัมภาษณ์ใหม่ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม
2. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ส่งเสริมให้โรงเรียนร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐ และเอกชน จัดกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

#### นโยบาย

2.4 มุ่งจัดการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้น

#### มาตรการ

1. สนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาสิ่งต่อไปนี้อย่างน้อยชนิดละ 1 เครื่อง
  - 1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์
  - 1.2 โทรศัพท์
  - 1.3 วิทยุ
  - 1.4 เครื่องฉายข้ามศีรษะ
  - 1.5 วิทยุ

2. สนับสนุนให้โรงเรียนผลิตสื่ออย่างน้อยหมวดวิชาละ 1 ชิ้น/ปี

#### นโยบาย

2.5 พัฒนาครูอาจารย์ให้มีความรู้ ในเทคนิค ทักษะ และวิทยาการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยให้ส่วนหนึ่งเป็นการพัฒนาผลงานด้านวิชาการตลอดจนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและสังคม

#### มาตรการ

1. สนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียนจัดการประชุมฝึกรวม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะความสามารถในด้านการใช้หลักสูตร เทคนิคและทักษะการสอน การผลิตการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาทางด้านเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

2. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ และทักษะในการจัดทำผลงานวิชาการและสามารถทำผลงานวิชาการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ที่มีผลงานดีเยี่ยม

4. ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนให้ครูได้ร่วมปรึกษาร่วมกันเพื่อพัฒนาการบริหารการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมในโรงเรียน

จากนโยบาย เป้าหมาย และหลักการในการดำเนินงานของสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเห็นได้ว่า มีการวางแผนเตรียมการที่จะส่งเสริมสนับสนุนนโยบาย ของกรมสามัญศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาคนให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุขและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของสังคม

### 13. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี 2526 โสภณ โสมติ (2526 : 123 - 124) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กลุ่มวิชาการงานและ อาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการงานและอาชีพในระดับ ค่อนข้างดี เกี่ยวกับการดำเนินการในกิจกรรมการใช้หลักสูตรการงานและอาชีพ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนได้ดำเนินการอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง การจัดแผนการสอน เทคนิคและ วิธีการสอน การจัดและประเมินผลการเรียน และ ดำเนินการอยู่ในระดับน้อย เกี่ยวกับเรื่องสื่อ การเรียนและสถานที่ใช้สอนและฝึกงาน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนประสบปัญหามากในเรื่อง สื่อการเรียนและเรื่องการจัดแผนการเรียน ส่วนที่มีปัญหาน้อยได้แก่ การวางแผนการสอน สถานที่ ที่ใช้สอนและฝึกงาน การวัดและประเมินผลการเรียน และเรื่องเทคนิคการสอน

อภิชาติ ชัยบาล (2525 : 2 - 3) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียน การสอนวิชาการงานและอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต การศึกษา 8 พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูมีการเตรียมการสอนน้อยมาก แต่มีความ เอาใจใส่ควบคุมปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี การวัดผลประเมินผล ยังดำเนินการไม่ สมบูรณ์ตามกระบวนการวัดผลประเมินผลในการสอนครูมักจะ ไม่แจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ ก่อนเรียน การให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมมักจะ ไม่บอกแหล่งค้นคว้า ด้านวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรใน ห้องเรียนครูใช้ในการสอนน้อยมาก ด้านตัวนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตของการเรียนการสอน วิชาการงานและอาชีพในระบบโรงเรียน ปรากฏว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของวิชา การงานและอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนเมื่อนักเรียนเห็นว่า ความรู้วิชาการงานและอาชีพ ที่เรียนจากโรงเรียนยังไม่พอจะไปใช้ประโยชน์ที่บ้านน้อย แต่มีความเห็นว่า เรียนวิชาการงานและ อาชีพดีกว่าเรียนวิชาสามัญ

กรมวิชาการ (2532 : 334 - 340) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยสังเคราะห์ กระบวนการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พบว่า

1. ด้านโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน หลักสูตรขาดความหลากหลายในรายวิชาเลือก วิชาบังคับยังไม่เหมาะสมกับวัย ตลอดทั้งโรงเรียน ยังไม่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมและพอเพียง นอกจากนี้ยังพบว่า

1.1 กำหนดให้เรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกมากเกินไป โดยเฉพาะในรายวิชา พลศึกษา การงานและอาชีพ และสังคมศึกษา

1.2 เนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสม สอดคล้องกับชีวิตจริง และสภาพปัจจุบัน ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาลูกเสือ ศิลปศึกษา ภาษาไทย สุขศึกษา และการงานและอาชีพ

1.3 เนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ มากเกินไป และในบางวิชาซ้ำซ้อนกัน ได้แก่ วิชาสังคมศึกษา สุขศึกษา และการงานและอาชีพ

2. ด้านรายวิชา พบว่า

2.1 การจัดรายวิชาในบางวิชายังไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ได้แก่ วิชา การงานและอาชีพ

2.2 สัดส่วนเนื้อหายังไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาประเภทความรู้หรือ ข้อเท็จจริง ส่วนเนื้อหาประเภทการคิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติ และ ค่านิยม มีน้อย

3. ด้านการใช้หลักสูตร พบว่า

3.1 โรงเรียนยังไม่ได้จัดวิชาเลือกตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้ โรงเรียนกำหนดรายวิชาเลือกไว้ก่อน

3.2 โรงเรียนไม่สามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนได้อย่าง เพียงพอ

3.3 โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรได้อย่าง ครบถ้วน

4. ด้านผลการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานยังไม่เพียงพอ ในการดำรงชีวิต

5. ด้านสมรรถภาพครู ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้บรรลุจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ครูขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตร

ในปี พ.ศ. 2528 - 2532 (กองวิจัยทางการศึกษา. 2533) กรมวิชาการ ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและการมีงานทำ แหล่งข้อมูลคือ ผู้ช่วยวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาอาชีพ ผู้สอนวิชาอาชีพ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่เรียนแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียน 48 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสำรวจ ได้ข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

1. แผนการเรียนชั้น ม. ต้น ที่โรงเรียนเปิดสอนมากที่สุด คือ ช่างอุตสาหกรรม ม. ปลาย คือ เกษตรกรรม มีลักษณะการเปิดแผนการเรียนอย่างต่อเนื่องตลอด 3 ปี และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนก่อนการทดสอบความรู้
2. โรงเรียนร้อยละ 83 สอนวิชาอาชีพในโรงเรียน ร้อยละ 14 ที่ส่งนักเรียนไปฝึกงานนอกโรงเรียน และเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาสอนในโรงเรียน
3. ครูผู้สอนส่วนใหญ่วัดผลงานของนักเรียนด้วยการให้คะแนนตามขั้นตอนการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาให้คะแนนตามความสนใจและเอาใจใส่ และให้คะแนนผลงานชิ้นสุดท้าย วิธีประเมินที่ใช้ คือ การสังเกตการปฏิบัติงาน ผลงาน และสอบ
4. ปัญหาที่โรงเรียนประสบคือ ขาดวัสดุและโรงฝึกงานในสาขาช่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ครูสอนอาชีพไม่เพียงพอ มีนักเรียนน้อย และไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการอาชีพอิสระในการให้นักเรียนฝึกงาน ส่วนปัญหาที่สำคัญของครู คือ การขาดเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ ความไม่สะดวกในการนิเทศนักเรียนฝึกงาน นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาอาชีพ
5. คุณลักษณะที่จะเป็นมากในการเรียนวิชาอาชีพ 3 อันดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ สุจริตความสามัคคี และความรับผิดชอบ คุณลักษณะที่ครูทุกสาขาอาชีพปลูกฝังให้เกิดกับนักเรียนคือ ความรับผิดชอบ ครูเกษตรเน้นให้รักงานอาชีพและขยันอดทน ครูช่างอุตสาหกรรมเน้นความปลอดภัย และให้รักอาชีพคุณธรรมเน้นการทำงานด้วยตนเอง และความขยัน ครูพาณิชยกรรมเน้นการทำงานด้วยตนเองและตรงต่อเวลา
6. นักเรียนมีความเห็นว่าผู้ที่สอนวิชาอาชีพได้ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้ มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีความรักและตั้งใจที่จะสอน มีความรับผิดชอบและตรงต่อ

เวลา คุณสมบัติของผู้ที่จะเรียนวิชาอาชีพได้ดี คือ มีความขยัน มีความชอบ มีความตั้งใจ มีความถนัดวิชาที่เรียนและมีความรับผิดชอบ

7. ครูร้อยละ 69 มีความรู้สึกเฉย ๆ ต่อการสอน และนักเรียนร้อยละ 72 รู้สึกเฉย ๆ ต่อการเรียนวิชาอาชีพ

8. นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุด กล่าวคือ ผู้ที่จบ ม. 3 ศึกษาต่อร้อยละ 68 มากกว่าผู้ที่จบชั้น ม. 6 ร้อยละ 30 ผู้ที่จบ ม. 6 มีงานทำร้อยละ 40 มากกว่าผู้ที่จบ ม. 3 ร้อยละ 19 งานที่ผู้จบ ม. 6 ทำคือ รับจ้างร้อยละ 24 ช่วยงานอาชีพผู้ปกครองร้อยละ 13 งานที่ผู้จบ ม. 3 ทำคือ ช่วยงานอาชีพผู้ปกครองร้อยละ 10 และรับจ้างร้อยละ 8

ในปี พ.ศ. 2529 (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2531) หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ได้ศึกษาสภาพและความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาพาณิชยกรรม และติดตามนักเรียนที่เรียนจบตามแผนวิชาอาชีพ 1 (วช.1) และวิชาอาชีพ 2 (วช.2) จากโรงเรียน 155 โรงเรียน ที่เปิดแผนการเรียน วช.1 และ วช.2 ในปีการศึกษา 2526-2528 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. โรงเรียนร้อยละ 86 เปิดแผนการเรียนวิชาอาชีพพาณิชยกรรม โดยเปิดสอน วช.1 ร้อยละ 61 และ วช.2 ร้อยละ 37

2. โรงเรียนที่เปิดสอนแผนการเรียน วช.1 พาณิชยกรรมมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนในสาขาบัญชีร้อยละ 65 เลขานุการร้อยละ 54 การขายร้อยละ 88 สำนักงานร้อยละ 67

3. โรงเรียนที่เปิดสอนแผนการเรียน วช.2 พาณิชยกรรมมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนในสาขาบัญชีร้อยละ 65 เลขานุการร้อยละ 70 การขายร้อยละ 81

4. โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 64 ส่งนักเรียนไปเรียนที่ศูนย์ฝึกวิชาอาชีพของกรมอาชีวศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนที่เปิดแผนการเรียน วช.2

5. นักเรียนที่เรียนจบตามแผนการเรียน วช.1 และ วช.2 ศึกษาต่อมากที่สุด คือ ร้อยละ 71 เท่ากัน ประกอบอาชีพร้อยละ 21 และร้อยละ 23 ตามลำดับ ว่างานร้อยละ 7 และร้อยละ 4 ตามลำดับ

กรมวิชาการ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพของการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพและการใช้แหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดแผนการเรียนที่มีวิชาอาชีพต่อกัน 3 ปี ถึงร้อยละ 75.99 ส่วนแผนการเรียนที่มีวิชาการอย่างเดียวยังมีเพียงร้อยละ 24.05 ซึ่งนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรโดยเน้นวิชาชีพ

ตารางที่ ๑ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอน วิชาการงานและอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 พบว่า ปัจจัยการเรียนการสอนมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดเอกสารตำรา คู่มือต่าง ๆ วัสดุฝึก อุปกรณ์ และเครื่องมือไม่เพียงพอ ด้านกระบวนการเรียนการสอนมีปัญหาที่สุดได้แก่ นักเรียนเรียน วิชาใดวิชาหนึ่งจำนวนมากหรือน้อยเกินไป ด้านผลการเรียนการสอน ปรากฏว่า การมีทักษะวิชา วิชาการงานและอาชีพของนักเรียนที่ได้อาศัยอยู่ในระดับน้อย ส่วนการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิต ประจำวันการมีอุปนิสัยรักการทำงาน และการมีเจตคติต่อวิชาอาชีพของนักเรียนมีปัญหายู่ในระดับ น้อย ส่วนการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การมีอุปนิสัยรักการทำงาน และการมี เจตคติต่อวิชาอาชีพของนักเรียนมีปัญหายู่ในระดับค่อนข้างน้อย สำหรับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการสอน ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเรียนวิชาการงานและอาชีพ มีผลทำให้ผลการเรียนลดลง

#### ๔. สมมติฐานในการวิจัย

14.1 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ ธุรกิจแตกต่างกัน

14.2 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจ ในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแตกต่างกัน

14.3 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความพึงพอใจ ในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแตกต่างกัน

### วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว่าดังรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ✓ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 16 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 764 คน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 64 คน โรงเรียนขนาดกลาง 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 227 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 473 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ จำนวน 314 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 195 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวนนักเรียนที่สุ่มได้ใช้ตารางสัดส่วนกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ดังนี้

2.1 โรงเรียนขนาดเล็กมี 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 64 คน ใช้ทั้งหมด

2.2 สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ สุ่มโรงเรียนแต่ละขนาดโดยใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 2 : 1 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน

2.3 สุ่มนักเรียนจากโรงเรียนตามข้อ 2.2 โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างในการวิจัย จำนวนนักเรียนที่สุ่มได้ในแต่ละโรงเรียนปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

| ชื่อโรงเรียน              | ประชากร |      | กลุ่มตัวอย่าง |      | รวม<br>กลุ่มตัวอย่าง |
|---------------------------|---------|------|---------------|------|----------------------|
|                           | ชาย     | หญิง | ชาย           | หญิง |                      |
| <u>โรงเรียนขนาดเล็ก</u>   |         |      |               |      |                      |
| 1. วัดโพธิ์ผไท            | -       | 29   | -             | 29   |                      |
| 2. บางปะอิน               | -       | 18   | -             | 18   |                      |
| 3. หนองน้ำส้ม             | 5       | 12   | 5             | 12   |                      |
| รวม                       | 5       | 59   | 5             | 59   | 64                   |
| <u>โรงเรียนขนาดกลาง</u>   |         |      |               |      |                      |
| 1. ลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา | 32      | 60   | 17            | 30   |                      |
| 2. เสนา "เสนาประสิทธิ์"   | 7       | 30   | 7             | 16   |                      |
| 3. บางซ้ายวิทยา           | 15      | 30   | 8             | 16   |                      |
| รวม                       | 54      | 120  | 32            | 62   | 94                   |
| <u>โรงเรียนขนาดใหญ่</u>   |         |      |               |      |                      |
| 1. อรุณยาวิทยาลัย         | 90      | -    | 47            | -    |                      |
| 2. ท่าเรือ "นิตยานุกูล"   | 6       | 87   | 6             | 45   |                      |
| 3. บางปะหัน               | 58      | 10   | 29            | 10   |                      |

ตาราง 1 (ต่อ)

| ชื่อโรงเรียน                  | ประชากร |      | กลุ่มตัวอย่าง |      | รวม<br>กลุ่มตัวอย่าง |
|-------------------------------|---------|------|---------------|------|----------------------|
|                               | ชาย     | หญิง | ชาย           | หญิง |                      |
| 4. วิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์ | -       | 39   | -             | 19   |                      |
| รวม                           | 154     | 136  | 82            | 74   | 156                  |
| รวมทั้งสิ้น                   | 213     | 286  | 119           | 195  | 314                  |

#### ✓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน  
ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามอันประกอบด้วย เพศ  
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียน  
มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ครูผู้สอน

แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในแต่ละข้อมีตัวเลือก  
4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ซึ่งกำหนดคะแนนการประมาณค่าตามแนวคิดของเบสท์  
(Best, 1983-1982) ดังนี้

|                          |         |
|--------------------------|---------|
| ความพึงพอใจมากที่สุดให้  | 4 คะแนน |
| ความพึงพอใจมากให้        | 3 คะแนน |
| ความพึงพอใจน้อยให้       | 2 คะแนน |
| ความพึงพอใจน้อยที่สุดให้ | 1 คะแนน |

### วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2538 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละด้าน
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 133 - 137) ไพศาล หวังพานิช (2523 : 85 - 112) และ เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2523 : 65 - 70)
3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามแล้วจัดเป็นหมวดหมู่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือการวิจัยพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและนำผลการพิจารณาปรึกษาประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9482 (ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2)

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ  
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

| ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ              | จำนวนข้อ<br>คำถาม | สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น |
|------------------------------------|-------------------|---------------------------|
| 1. หลักสูตร                        | 20                | 0.8615                    |
| 2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน | 20                | 0.8663                    |
| 3. ครูผู้สอน                       | 20                | 0.9025                    |
| รวมทั้งฉบับ                        | 60                | 0.9482                    |

7. นำแบบสอบถามเสนอให้คณะกรรมการควบคุมตรวจสอบ แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือ  
ในการเก็บข้อมูลต่อไป

#### วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร  
ถึงผู้อำนวยการสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนำหนังสือแนะนำจากสำนักงาน  
สามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึง ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลกับ  
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบกับนักเรียนด้วยตนเอง และรอรับแบบสอบถามคืน โดยใช้  
เวลาในการส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอความ  
อนุเคราะห์จากฝ่ายทะเบียนวัดผลของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการคัดลอกกระดပ်  
ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละคน และแจ้งให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบในขณะที่ยัง  
แบบสอบถาม

### วิธีจัดกระทำข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ปรากฏว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ รวมทั้งหมด 314 ฉบับ
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS<sup>®</sup> (Statistical Packages for the Social Sciences Version X)
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ของศูนย์บริการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และแปลผล จึงกำหนดเกณฑ์ของความพึงพอใจเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้
  - ค่าคะแนนระหว่าง 3.51 – 4.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
  - ค่าคะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก
  - ค่าคะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย
  - ค่าคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ขนาดของโรงเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Varinance) ในกรณีที่มีค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ้ (Sheffé Method)

### สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์และจัดลำดับความพึงพอใจโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534: 41)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \bar{X} &= \text{ตัวกลางเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง} \\ \sum X &= \text{ผลรวมทั้งหมดของคะแนน} \\ N &= \text{จำนวนคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจทั้ง 3 ด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 74)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } S &= \text{ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\ \sum X^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง} \\ (\sum x)^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง} \\ N &= \text{จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach, 1970 :161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[ 1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum St^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ  
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ  
 $\sum S_i^2$  แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ  
 $\sum St^2$  แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534 : 177)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}}$$

$$df = \frac{\frac{\left[ \frac{s_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[ \frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ  $t$  แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน  $t$  - distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$  แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$s_1^2, s_2^2$  แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$n_1, n_2$  แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$df$  แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way Analysis of Variance) หรือทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534 : 249)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ  $F$  แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน  $F$  - distribution

$MS_b$  แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

$MS_w$  แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ วิธีเชฟเฟ (Sheffé Method) (ชูศรี วงศ์วิริยะ, 2527 : 264)

$$CV_d = \sqrt{(k-1) (F^*) (MS_w) (1/n_i + 1/n_j)}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

F\* แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง

MS<sub>w</sub> แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

n<sub>i</sub>, n<sub>j</sub> แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ

## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$  แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
- F แทน ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
- SS แทน ผลรวมของคะแนนที่เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง
- \* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยขอเสนอตามลำดับเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้าน หลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ย และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

1.1 หาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านและรวมทุกด้าน ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ จำแนกตามเพศ

1.2 หาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านและรวมทุกด้าน ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ จำแนกตามระดับผลการเรียนเฉลี่ย

1.3 หาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านและรวมทุกด้าน ของความ

พึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพของนักเรียน ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ

2.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ ดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียนวิชา อาชีวธุรกิจของนักเรียนด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามเพศ

| ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ              | เพศ            |     |                 |     |
|------------------------------------|----------------|-----|-----------------|-----|
|                                    | ชาย<br>(N=119) |     | หญิง<br>(N=195) |     |
|                                    | $\bar{X}$      | SD  | $\bar{X}$       | SD  |
| 1. หลักสูตร                        | 2.96           | .38 | 3.09            | .37 |
| 2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน | 2.89           | .46 | 2.81            | .49 |
| 3. ครูผู้สอน                       | 3.03           | .49 | 3.01            | .52 |
| รวม                                | 2.96           | .39 | 2.97            | .40 |

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชา อาชีวธุรกิจในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนชายมีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนสูงกว่าทุกด้าน และนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจด้านหลักสูตรสูงกว่าทุกด้าน

1.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจในการเรียนวิชา อาชีวธุรกิจรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงไว้ใน ตาราง 4

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ  
ธุรกิจของนักเรียนด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน  
จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

| ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ                   | ระดับผลการเรียนเฉลี่ย |     |                    |     |               |     |
|-----------------------------------------|-----------------------|-----|--------------------|-----|---------------|-----|
|                                         | ต่ำ<br>(N=84)         |     | ปานกลาง<br>(N=172) |     | สูง<br>(N=58) |     |
|                                         | $\bar{X}$             | SD  | $\bar{X}$          | SD  | $\bar{X}$     | SD  |
| 1. หลักสูตร                             | 2.93                  | .37 | 3.06               | .37 | 3.13          | .37 |
| 2. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียน-<br>การสอน | 2.72                  | .45 | 2.87               | .48 | 2.94          | .47 |
| 3. ครูผู้สอน                            | 2.87                  | .50 | 3.03               | .51 | 3.17          | .45 |
| รวม                                     | 2.84                  | .44 | 2.99               | .46 | 3.09          | .43 |

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมากพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความพึงพอใจด้านหลักสูตรสูงกว่าทุกด้าน

1.3 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

| ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ             | ขนาดของโรงเรียน |     |           |     |           |     |
|-----------------------------------|-----------------|-----|-----------|-----|-----------|-----|
|                                   | เล็ก            |     | กลาง      |     | ใหญ่      |     |
|                                   | (N=64)          |     | (N=94)    |     | (N=156)   |     |
|                                   | $\bar{X}$       | SD  | $\bar{X}$ | SD  | $\bar{X}$ | SD  |
| 1.หลักสูตร                        | 2.96            | .38 | 3.00      | .37 | 3.09      | .37 |
| 2.วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน | 2.66            | .44 | 2.75      | .46 | 2.96      | .47 |
| 3.ครูผู้สอน                       | 2.94            | .48 | 2.92      | .55 | 3.10      | .48 |
| รวม                               | 2.85            | .43 | 2.90      | .46 | 3.06      | .44 |

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง มีความพึงพอใจด้านหลักสูตรสูงกว่าทุกด้าน สำหรับนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนสูงกว่าทุกด้าน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพของนักเรียน ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ ดังแสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีต่อรายด้านและรวมทุกด้าน

| ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ                  | ชาย<br>(N=119) |      | หญิง<br>(N=195) |      | t      |
|----------------------------------------|----------------|------|-----------------|------|--------|
|                                        | $\bar{X}$      | S.D. | $\bar{X}$       | S.D. |        |
|                                        |                |      |                 |      |        |
| 1. ด้านหลักสูตร                        | 2.96           | .38  | 3.09            | .37  | -3.07* |
| 2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน | 2.89           | .46  | 2.81            | .49  | 1.56   |
| 3. ด้านครูผู้สอน                       | 3.03           | .49  | 3.01            | .52  | .34    |
| รวม                                    | 2.96           | .39  | 2.97            | .40  | -.21   |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนชายและหญิง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจรายด้าน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของ  
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มติด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน  
และครูผู้สอน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

| แหล่งของความแปรปรวน                        | df  | SS      | MS     | F       |
|--------------------------------------------|-----|---------|--------|---------|
| 1. ด้านหลักสูตร                            |     |         |        |         |
| ระหว่างกลุ่ม                               | 2   | 1.6466  | .8233  | 5.9467* |
| ภายในกลุ่ม                                 | 311 | 43.0579 | .1384  |         |
| รวม                                        | 313 | 44.7045 |        |         |
| 2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรม<br>การเรียนการสอน |     |         |        |         |
| ระหว่างกลุ่ม                               | 2   | 1.9577  | .9789  | 4.4146* |
| ภายในกลุ่ม                                 | 311 | 68.9583 | .2217  |         |
| รวม                                        | 313 | 70.9160 |        |         |
| 3. ด้านครูผู้สอน                           |     |         |        |         |
| ระหว่างกลุ่ม                               | 2   | 3.1993  | 1.5997 | 6.4757* |
| ภายในกลุ่ม                                 | 311 | 76.8251 | .2470  |         |
| รวม                                        | 313 | 80.0244 |        |         |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ปรากฏผลดังตาราง 8 - 10

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านหลักสูตร จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

| ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | ค่า       |         |         |         |
|----------------------------|-----------|---------|---------|---------|
|                            | ต่ำ       | ปานกลาง | สูง     |         |
|                            | $\bar{X}$ | 2.262   | 3.0637  | 3.1293  |
| ต่ำ                        | 2.926     | -       | 0.1375* | 0.2313* |
| ปานกลาง                    | 3.0637    |         | -       | 0.0656  |
| สูง                        | 3.1293    |         |         | -       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตรสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ  
ของนักเรียนที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทาง  
การเรียน

| ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | ค่า       |        |         |         |
|----------------------------|-----------|--------|---------|---------|
|                            | $\bar{X}$ | ต่ำ    | ปานกลาง | สูง     |
|                            |           | 2.7155 | 2.8663  | 2.9362  |
| ต่ำ                        | 2.7155    | -      | 0.1508  | 0.2207* |
| ปานกลาง                    | 2.8663    |        | -       | 0.0699  |
| สูง                        | 2.9362    |        |         | -       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความพึงพอใจ  
ในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่า นักเรียนที่มี  
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับผล  
สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับปานกลาง และปานกลางกับต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ  
ธุรกิจที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ  
ธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านครูผู้สอน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

| ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | ค่า       |        |         |         |
|----------------------------|-----------|--------|---------|---------|
|                            | $\bar{X}$ | ต่ำ    | ปานกลาง | สูง     |
|                            |           | 2.8714 | 3.0340  | 3.1707  |
| ต่ำ                        | 2.8714    | -      | 0.1626  | 0.2993* |
| ปานกลาง                    | 3.0340    |        | -       | 0.1367  |
| สูง                        | 3.1707    |        |         | -       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านครูผู้สอนสูงกว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับปานกลาง และปานกลางกับต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของ  
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มิตอด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และ  
ด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

| แหล่งของความแปรปรวน                    | df  | SS      | MS     | F        |
|----------------------------------------|-----|---------|--------|----------|
| 1. ด้านหลักสูตร                        |     |         |        |          |
| ระหว่างกลุ่ม                           | 2   | .9562   | .4781  | 3.3989*  |
| ภายในกลุ่ม                             | 311 | 43.7483 | .1407  |          |
| รวม                                    | 313 | 44.7045 |        |          |
| 2. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน |     |         |        |          |
| ระหว่างกลุ่ม                           | 2   | 5.1262  | 2.5631 | 12.1163* |
| ภายในกลุ่ม                             | 311 | 65.7898 | .2115  |          |
| รวม                                    | 313 | 70.9160 |        |          |
| 3. ด้านครูผู้สอน                       |     |         |        |          |
| ระหว่างกลุ่ม                           | 2   | 2.2308  | 1.1154 | 4.4590*  |
| ภายในกลุ่ม                             | 311 | 77.7937 | .2501  |          |
| รวม                                    | 313 | 80.0245 |        |          |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของดุกี ปรากฏผลดังตาราง 12 และด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ปรากฏผลดังตาราง 13 - 14

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนที่มีต่อด้านหลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

| ขนาดของโรงเรียน | เล็ก                      กลาง                      ใหญ่ |        |        |         |
|-----------------|----------------------------------------------------------|--------|--------|---------|
|                 | $\bar{X}$                                                | 2.9633 | 2.9977 | 3.1041  |
| เล็ก            | 2.9633                                                   | -      | 0.0344 | 0.1408* |
| กลาง            | 2.9977                                                   |        | -      | 0.1064  |
| ใหญ่            | 3.1041                                                   |        |        | -       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตรสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ  
ของนักเรียนที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

| ขนาดของโรงเรียน | เล็ก                      กลาง                      ใหญ่ |        |        |         |
|-----------------|----------------------------------------------------------|--------|--------|---------|
|                 | $\bar{X}$                                                | 2.6602 | 2.7543 | 2.9631  |
| เล็ก            | 2.6602                                                   | -      | 0.0941 | 0.3029* |
| กลาง            | 2.7543                                                   |        | -      | 0.2088* |
| ใหญ่            | 2.9631                                                   |        |        | -       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ  
ของนักเรียนที่มีต่อด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

| ขนาดของโรงเรียน |           |        |        |         |
|-----------------|-----------|--------|--------|---------|
|                 |           | เล็ก   | กลาง   | ใหญ่    |
|                 | $\bar{X}$ | 2.9245 | 2.9438 | 3.1003  |
| เล็ก            | 2.9245    | -      | 0.0193 | 0.1758* |
| กลาง            | 2.9438    |        | -      | 0.1565  |
| ใหญ่            | 3.1003    |        |        | -       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านครูผู้สอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นไว้ตามลำดับ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้าน หลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตาม เพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ย และขนาดของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 764 คน เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก 64 คน โรงเรียนขนาดกลาง 227 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 473 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ จำนวน 314 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 195 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ(Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ในด้านหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน รวม 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านเท่ากับ .8615, .8663 และ .9025 ตามลำดับ

### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนำหนังสือแนะนำจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบกันักเรียนด้วยตนเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากนักเรียนครบสมบูรณ์ทั้ง 314 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำนวณหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ย และขนาดของโรงเรียน
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายด้านและโดยรวม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้ค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป

### สรุปผลการศึกษาวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนชายจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90 และนักเรียนหญิงจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 โรงเรียนขนาดกลาง 94 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 โรงเรียนขนาดใหญ่ 156 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแต่ละด้านอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแต่ละด้านอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแต่ละด้านอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก

5. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า ด้านหลักสูตรนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่า นักเรียนชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีต่อด้านหลักสูตรสูงกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

6.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ

อาชีพรักจีที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับปานกลาง และปานกลางกับต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนไม่แตกต่างกัน

6.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพรักจีที่มีต่อด้านครูผู้สอนสูงกว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับปานกลาง และปานกลางกับต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนไม่แตกต่างกัน

7. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพรักจีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

7.1 นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพรักจีที่มีต่อด้านหลักสูตรสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนไม่แตกต่างกัน

7.2 นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพรักจีที่มีต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

7.3 นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพรักจีที่มีต่อด้านครูผู้สอนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

#### อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้สรุปดังกล่าวแล้วนั้น มีประเด็นที่สมควรหยิบยกมาดำเนินการอภิปราย ดังนี้

1. นักเรียนชายจำนวน 119 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น

314 คน พบว่า เป็นนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำร้อยละ 26.80 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางถึงร้อยละ 54.70 และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเพียงร้อยละ 18.50 จากจำนวนนักเรียนดังกล่าวเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 20.40 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 29.90 และโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 49.70 พิจารณาได้ว่า นักเรียนหญิงมีความสนใจเลือกเรียนวิชาอาชีพธุรกิจมากกว่านักเรียนชาย อาจเป็นผลมาจากค่านิยมของนักเรียนที่เห็นว่านักเรียนหญิงควรจะเรียนทางธุรกิจหรือคหกรรมนักเรียนชายควรเรียนทางอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมหรืออาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาวิชาอาชีพธุรกิจตรงกับ ความสนใจและความถนัดของนักเรียนหญิง ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลมาจากนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับเพศของนักเรียน หากวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางครอบครัวอาจเป็นได้ว่า ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนในการเลือกเรียนวิชาอาชีพของนักเรียน

นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความสนใจเลือกเรียนวิชาอาชีพธุรกิจมากกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและสูง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเลือกเรียนรายวิชาทางการคำนวณและภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะหลีกเลี่ยงการเลือกเรียนรายวิชาทางการคำนวณหรือรายวิชาที่ต้องจดจำเป็นระยะเวลานาน หรืออาจจะเป็นเพราะนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนได้เลือกเรียนรายวิชาที่ตรงกับขีดความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

สำหรับนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่จะเลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจมากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อาจเป็นผลมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในด้าน บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และความร่วมมือจากชุมชน มากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแต่ละด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก หากวิเคราะห์ต่อไปจะพบว่า นักเรียนชายมีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนสูงกว่าด้านหลักสูตร และด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในด้านหลักสูตรสูงกว่าด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนชายมีความเห็นว่า ครูผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน มีความรับผิดชอบต่องานสอน มีความเป็นกันเอง มีความเอาใจใส่ต่อ

นักเรียน ตลอดจนการแนะแนวทางในการเรียนให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจลลิว บรีกต์ และคนอื่น ๆ (2520 : 24-27) ที่พบว่า ครูที่มีคนชอบมากที่สุด คือ ครูที่ตั้งใจ สอน เข้าใจเป็นกันเอง ยุติธรรม ตรงต่อเวลา เสียสละ และมีเมตตาธรรม ซึ่งนับว่าครูผู้สอน วิชาอาชีพธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคุณ- ลักษณะที่ดีที่ควรรักษาไว้ ส่วนในด้านหลักสูตรที่นักเรียนหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่าด้านอื่น อาจ เป็นเพราะว่า นักเรียนหญิงมีความมุ่งมั่นที่จะนำความรู้จากการเรียนไปศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ตลอดจนเนื้อหาในรายวิชาอาชีพธุรกิจตรงตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนหญิงมากกว่า นักเรียนชาย หรืออาจเป็นผลมาจากในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสถานศึกษาที่เปิดสอนสาย พณิชยกรรมระดับ บว.ช. อยู่ถึง 4 แห่งซึ่งเป็นหลักประกันในการศึกษาต่อของนักเรียนได้พอสมควร นอกจากนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็ยังมีสถานประกอบการทางอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากที่รับพนักงาน เข้าทำงานในวุฒิ ม.3 โดยเฉพาะนักเรียนหญิงที่พินความรู้ทางธุรกิจหรือพณิชยกรรม

ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจต่ำกว่าด้านอื่น นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็น สอดคล้องกันคือ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนชายและ นักเรียนหญิงมีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนวิชา อาชีพธุรกิจของครูผู้สอนและทางโรงเรียนเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ อาจมีผลมาจากครู ผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจไม่มีเวลาเพียงพอที่จะกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน เนื่องจากครูธุรกิจส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือจากงานสอนคือ งานด้านการเงินและบัญชี พัสดุ สารบรรณ เป็นต้น หรืออาจเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนขาดงบประมาณที่จะมาจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงทุกสาขาวิชา ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ อรรณพ เวทยะเวทิน (2519 : 114) ที่พบว่า นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา มี เจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความพึงพอใจใน การเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแต่ละด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก และหากวิเคราะห์ดู จะพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลางมีความพึงพอใจด้านหลักสูตรสูง กว่าด้านอื่น นั่นหมายถึงนักเรียนได้เลือกเรียนในรายวิชาที่นักเรียนมีความถนัดและความสนใจ ซึ่ง ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรง- เรียนมัธยมศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 75-76) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนวิชาอาชีพจะต้องมีคุณลักษณะคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ทักษะพื้นฐานตามคุณลักษณะ มีทัศนคติที่ดีเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนสูงกว่าด้านอื่น ซึ่งครูผู้สอนควรจะรักษาคุณลักษณะที่ดังกล่าวไว้และหาแนวทางที่จะสร้างความพึงพอใจที่ยั่งยืน ๆ ขึ้น ให้เกิดกับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และปานกลาง

สำหรับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลางและสูง มีความพึงพอใจต่ำกว่าด้านอื่นคือ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จากสภาพความเป็นจริงวิเคราะห์ได้ว่า ครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาบางโรงเรียนมีครูไม่เพียงพอ ซึ่งอาจจะจัดครูสายสามัญมาช่วยสอนหรือบางโรงเรียนมีครูทางธุรกิจโดยตรง แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา หรืออาจจะเป็นเพราะภาระหน้าที่ที่ครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามขั้นตอนของการถ่ายทอดความรู้ อันจะก่อให้เกิดนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนแต่ละคนจึงไม่เป็นไปตามขั้นตอนของการถ่ายทอดความรู้ และไม่ตรงตามความรู้ลึกของนักเรียนที่คาดหวังไว้

4. นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแต่ละด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก เมื่อวิเคราะห์ดูพบว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลางมีความพึงพอใจด้านหลักสูตรสูงกว่าด้านอื่นนั้นหมายถึงความหลากหลายที่ทางโรงเรียนแต่ละขนาดได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ตลอดจนเนื้อหาวิชาวิชาชีพธุรกิจที่ครูผู้สอนได้สอดแทรกความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น หรือเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพตามสภาพของนักเรียนแต่ละคน สำหรับนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนสูงกว่าด้านอื่น นั้นหมายถึงความพร้อมของโรงเรียนขนาดใหญ่ในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน อีกทั้งบุคคลลักษณะและพฤติกรรมของครูก็เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนซึ่งเป็นจุดแรกที่สร้างความประทับใจให้กับนักเรียนจึงเป็นการง่ายที่ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน

สำหรับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทุกขนาด มีความเห็นสอดคล้อง

กันที่ต่ำกว่าด้านอื่นคือ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ก็เป็นข้อบ่งชี้ว่าการหนึ่งว่า กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของครูและการส่งเสริมสนับสนุนของทางโรงเรียนยังมีข้อบกพร่องซึ่ง อาจจะมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนสอนไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมา หรืออาจจะเรียนตรงแต่มีความรู้ไม่ทันสมัย หรือภาระหน้าที่ของครูที่หนักจนเกินไป หรือเป็นเพราะนโยบายของผู้บริหารที่ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางด้านอื่นมากกว่า อย่างไรก็ตามตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอน ที่จะเป็นตัวกระตุ้นและนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายตามหลักสูตรกำหนด

5. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่สอดคล้องตามหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าเพศของนักเรียนมีใช้ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่จะทำให้ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้เรียนวิชาอาชีพธุรกิจในกรอบของหลักสูตรเดียวกัน วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน และครูผู้สอนที่มีคุณลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจต่อทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในด้านหลักสูตรสูงกว่านักเรียนชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนได้จัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจได้ตรงตามความคาดหวังและคุณลักษณะของนักเรียนหญิง

6. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันต่อด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความพึงพอใจในด้านหลักสูตร และวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ที่ดีสามารถเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความพึงพอใจต่ำกว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง เป็นข้อบ่งชี้ได้ว่า พฤติกรรมของครูผู้สอนในการกระตุ้นให้นักเรียนที่มีขีดความสามารถจำกัดจะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อยกระดับความสามารถของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ให้เทียบเท่ากับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง

7. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันต่อองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอนมากกว่าโรงเรียนที่มีขีดความสามารถต่ำ ในด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก พิจารณาได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีขีดความสามารถไม่แตกต่างกันจึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจสอดคล้องกัน สำหรับด้านครูผู้สอนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน นั่นหมายถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจที่เต็มความคล้ายคลึงกันจึงสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนได้เหมือนกัน ผลที่จะติดตามมากคือ คุณลักษณะของนักเรียนที่จบหลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของวิชาอาชีพธุรกิจ

#### ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการค้นพบระดับความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน พบว่า ทั้งทั้งเรียนชายและนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง และนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ มีความพึงพอใจต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนต่ำกว่าทุกด้าน ซึ่งทางโรงเรียนควรพิจารณาปรับปรุงวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ให้มีทักษะความชำนาญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น และทางโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางธุรกิจให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยตรง ควรหาแนวทางที่จะฝึกอบรมครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพื่อครูผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจจะได้มีความรู้ใหม่ ๆ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ตลอดจนหาแนวทางในการประเมินผลนักเรียนที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโดยเฉพาะ

อย่างยิ่งนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาอาชีพ เพื่อหาจุดบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. นักเรียนหญิงจะมีความพึงพอใจต่อด้านหลักสูตรสูงกว่านักเรียนชาย อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชายต้องการเลือกเรียนรายวิชาอาชีพอื่น แต่ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดให้เรียนได้จึงต้องมาเลือกเรียนวิชาอาชีพธุรกิจแทน จึงทำให้นักเรียนชายมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาอาชีพธุรกิจหรืออาจมีผลมาจากนักเรียนชายมีจำนวนน้อยกว่านักเรียนหญิงในการเลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจจึงทำให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนเน้นไปทางนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายจะเน้น ทางโรงเรียนควรปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียนชายโดยการให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีกิจกรรมที่ร่วมกันทำได้อย่างกลมกลืนหรือทางโรงเรียนควรยิ่ให้นักเรียนเป็นหลักในการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนรายวิชาอาชีพได้อย่างอิสระตามความถนัดและความสนใจ เพราะถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาอาชีพใดวิชาอาชีพหนึ่งแล้วจะส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง

3. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความพึงพอใจต่อด้านหลักสูตรด้านวิธีสอนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน น้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูง อาจเป็นเพราะว่าความสามารถในการรับรู้ของนักเรียนจะเป็นปัญหาสำหรับการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจ ฉะนั้นทางโรงเรียนและครูผู้สอนควรคำนึงถึงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการเลือกเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียน หรือทางโรงเรียนและครูผู้สอนควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนหรือในแต่ละครั้งที่มีการเปิดให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. สำหรับนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจต่อด้านหลักสูตรและวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อาจเป็นเพราะว่าขีดความสามารถของโรงเรียนแต่ละขนาดแตกต่างกันยิ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจะมีขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ค่อนข้างต่ำจึงส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่ไม่ดีสำหรับนักเรียนที่เรียนอยู่ ซึ่งทางโรงเรียนควรที่จะสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการจัดรายวิชาอาชีพธุรกิจให้นักเรียนเลือกเรียนตามความ

ถนัดและความสนใจ สำหรับขีดความสามารถของโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่ว่าจะเป็นด้านครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ จึงทำให้โรงเรียนที่เรียนอยู่มีความพร้อมในการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดให้ ซึ่งทางโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางควรจะทำแนวทางที่จะแก้ไขปัญหามาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาอาชีพธุรกิจโดยการเปิดรายวิชาที่ทางโรงเรียนมีความพร้อมที่สุดก่อน ควรยกเว้นรายวิชาที่โรงเรียนไม่สามารถจัดได้หรือจัดได้แต่ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะจะทำให้เด็กเรียนที่เลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจที่ทางโรงเรียนยังไม่พร้อมมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาอาชีพธุรกิจซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กเรียนหลังจากนักเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเดียวกันรวมทั้งเขตการศึกษา 6 เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาอิทธิพลของความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 กับเขตการศึกษานอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ภาสุพันธ์. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอาชีวศึกษา  
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- \* กิตติมา ปรีดีติลก. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนการพิมพ์, 2529.  
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาขั้นมัธยมศึกษา - วิจัย. กรุงเทพฯ :  
กองการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.
- เจสสิยา บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. รายงานผลงานวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์ตำรวจ, 2534.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์  
ทำปกเจริญผล, 2534.
- \_\_\_\_\_. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร, 2527.
- เดโช สวณานนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2512.
- \* พรทิพย์ รตนวิเชียร. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพโรงเรียนสาธิตจุฬา.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- \* วิจิตร เรืองสวัสดิ์. เหตุผลในการเลือกและไม่เลือกเรียนครูของนักเรียน ม.ศ. 3 และ  
ม.ศ. 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย  
การศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม. การประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 : กระบวนการ  
นำหลักสูตรไปใช้. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2532.
- \_\_\_\_\_. คู่มือการใช้รายวิชาอาชีพหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.  
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- \_\_\_\_\_. รายงานการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง  
พ.ศ. 2533. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2537.

- วิชาการ, กรม. รายงานการวิจัยเรื่องสังเคราะห์กระบวนการจัดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น  
พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- \_\_\_\_\_. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์  
ครูสภา, 2534.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย. คู่มือการสัณห์หมวดธุรกิจระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ :  
จงเจริญการพิมพ์, 2532.
- สมพงษ์ มั่นระวัง. การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและอาชีพของนักเรียน  
ม.ศ. 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512. ปริทัศน์พิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
วิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.
- สมัยศ นาวิการ. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สมหมายการพิมพ์, 2524.
- สามัญศึกษา, กรม. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. ม.ป.ท., 2532.
- \_\_\_\_\_. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตชุมชนยากจน  
38 จังหวัด กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2521.
- สามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สำนักงาน. นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการในการ  
ดำเนินงาน. สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2538. อัดสำเนา.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. วิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์เพื่อเลื่อนเป็นศาสตรา  
จารย์ กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2505.
- สุเทพ เมฆ. ความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอนของนักเรียนและครูโรงเรียน  
อาชีพศึกษา สังกัดกรมอาชีพศึกษา เขตการศึกษา 12. ปริทัศน์พิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ  
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- โสภณ ไสมดี. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มวิชา  
การงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 6.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- หวน พันธุ์พันธ์. หัตถศึกษาแขนงต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบริการ, 2508.
- อรรณพ เวทยะเวทิน. เจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาล  
ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน. ปริทัศน์พิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

- อภิชาติ ชัยบาล. สภาพการจัดการเรียนการสอนการงานและอาชีพ. เชียงใหม่ : สำนักงาน  
ศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8, 2525.
- Best, John W. Research in Education. 3rd ed. New Jersey : Prentice  
Hall, 1977.
- Bloom, Benjamin S. Human Characteristics and School learning. New  
York : McGraw-Hill, 1976.
- Croubach, Lee Joseph. Essentials of Psychology Testing. 3rd ed.  
New York : 1970.
- Edwards, Allen L. statistical Analysis. New York : Rinchart and  
Company, 1958.
- Gagne, R.M. "Learning and Communication," in Education Media : Theory  
in to Practices. Edited by R.V. Wiman and W.C. Meierhenny.  
p. 93-114. Columbus : Merrill, 1968.
- Good, Carter Vicler. Dictionary of Education. 3rd ed. New York :  
McCrrow - Hill Book Company, 1973.
- Krejcie, Robert V. and Daryle Morgan. "Determing Sample Size for  
Research Activities," Journal for Education and  
Psychological Measurement. 30 : 607-610; November, 1970.
- Rogers, C.R. Freedom to Learn. Columbus, Ohio : Charles E. Merrill,  
1967.
- Skinner, B.F. Beyoud Freedom and Dignity. Toronto : A Bantam/ Vintage  
Book, 1971.
- Wallerstein, Harvey. Adictionary of Psychology. Maryland : Penquin  
Book Inc., 1971.
- Whited Head, Alfred N. The Aims of Education and Othe Essay. New  
York : the Frre Press, 1967.

Winner, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. 2nd ed.

New York : McGraw-Hill Book company Inc., 1971.

ภาคผนวก ก.

รายวิชาอาชีพธุรกิจตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

วิชาบังคับเลือก

- ง 012 การจัดการในบ้าน
- ง 321 โครงการงาน....
- ง 322 โครงการงาน....

วิชาเลือกเสรี

กลุ่มที่ 2 งานบริการ

- ธ 231 ระเบียบการเงิน 1
- ธ 232 ระเบียบการเงิน 2
- ธ 321 ความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้บริโภค
- ช 0223 สหกรณ์ร้านค้า
- ช 0224 หลักการขายเบื้องต้น
- ช 0225 งานพิมพ์ดีดไทย 1
- ช 0226 งานพิมพ์ดีดไทย 2
- ช 0227 งานพิมพ์ดีดไทย 3
- ช 0228 งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1
- ช 0229 งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 2
- ช 0230 งานเครื่องใช้สำนักงาน
- ช 0231 งานสำนักงาน
- ช 0232 งานเลขานุการ
- ช 0233 งานขายผลิตภัณฑ์
- ช 0234 งานขายบริการ
- ช 0235 งานควบคุมสินค้าคงคลังของร้านขายปลีก
- ช 0236 งานบริการส่วนหน้าโรงแรม

- ช 0239 งานส่วนหน้าในโรงพยาบาล
- ช 0240 งานบริการท่องเที่ยว
- ช 0241 งานบริการขนส่ง
- ช 0242 งานโฆษณา
- ช 0243 งานประชาสัมพันธ์
- ช 0244 งานขายประกันชีวิต
- ช 0247 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

### กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ

- ช 031 การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก
- ช 032 เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค
- ช 033 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
- ช 034 มนุษย์สัมพันธ์ทางธุรกิจ
- ช 035 เอกสารธุรกิจ
- ช 036 ภาษาไทยธุรกิจ 1
- ช 037 ภาษาไทยธุรกิจ 2
- ช 0312 การสหกรณ์
- ช 0315 งานระเบียนการเงิน
- ช 0316 งานบัญชีกิจการบริการ
- ช 0317 งานบัญชีกิจการจำหน่ายสินค้า
- ช 0318 งานบัญชีสหกรณ์ร้านค้า
- ช 0319 งานบัญชีฟาร์ม
- ช 0320 งานเก็บเอกสาร
- ช 0321 งานชวเลขไทย 1
- ช 0322 งานชวเลขไทย 2
- ช 0323 งานชวเลขไทย 3
- ช 0326 กฎหมายพาณิชย์

กลุ่มที่ 3 งานเสริมงานผลิตและงานบริการ (ต่อ)

ช 0327 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาคผนวก ข.

รายชื่อผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. รศ.ดร. อารี พันธุ์มณี  
ภาควิชาจิตวิทยาและแนวการศึกษา  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. นายสุธน จุลโมกข์  
ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา  
สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. นายสมเดช ธีชประมุข  
ศึกษานิเทศก์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา  
สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ค.

ที่ ทม 1007/5847

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 ธันวาคม 2538

เรื่อง ขอลอความอนเคราะห้

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสมพงษ์ อุดมโชติทรัพย์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท  
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา  
นิพนธ์ เรื่อง ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรม  
สามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สุธีร์ ลิ้มไทย

ประธาน

รศ.ชูศรี วงศ์รัตนะ

กรรมการ

สิ่งที่นิตีไคร์ของลอความอนเคราะห้ คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบ  
พระคุณในความช่วยเหลือนเคราะห้ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยา พูลสุวรรณ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/0270

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 มกราคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสมพงษ์ อุดม ไชตทรัพย์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความพึงพอใจในการ เรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทั้งนี้ขออยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สัฟวี ลิมไทย

ประธาน

รศ. ชูศรี วงศ์รัตน์

กรรมการ

สิ่งที่แนบมาของขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือจากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริภา พูลสุวรรณ

(นางสาวศิริภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศธ 0848/0164

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

ถนนโรจนะ อย 13000

15 มกราคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล  
เรียน

ด้วยนายสมพงษ์ ยุติสุข ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย  
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ  
ธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจาก  
นักเรียนในโรงเรียน

ในการนี้ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเห็นสมควรให้โรงเรียนให้  
ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยนิสิตจะเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

สุธน จุลโมกษ์

(นายสุธน จุลโมกษ์)

ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ฝ่ายพัฒนาวิชาการ

งานวิจัย

โทร. 244626

ภาคผนวก ง.

แบบสำรวจความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ  
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

---

**ตอนที่ 1** ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับผลการเรียนเฉลี่ย ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ถึงภาคเรียน  
ที่ 1 ปีการศึกษา 2538 รวม 5 ภาคเรียน

☐ ต่ำกว่า 2.00

☐ 2.00 - 2.50

☐ ตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป

## ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ

### คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียน  
เห็นว่ามีความพึงพอใจ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

4 ความพึงพอใจมากที่สุด

3 ความพึงพอใจมาก

2 ความพึงพอใจน้อย

1 ความพึงพอใจน้อยที่สุด

2. ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่เป็น  
ไปตามความคาดหวังของนักเรียนในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้เปรียบ  
เทียบความคาดหวังของนักเรียนกับประสบการณ์การเรียนรู้การสอนที่ได้รับมาอย่างน้อย 1  
ภาคเรียน ความพึงพอใจนี้อาจเกิดจากการที่ได้รับประสบการณ์ตามความคาดหวังหรือมากกว่า  
ที่คาดหวังไว้

### ตัวอย่าง เช่น ในด้านครูผู้สอน

| ข้อที่ | ข้อความถาม                                                              | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |          |           |                 |
|--------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------|-----------|-----------------|
|        |                                                                         | มากที่สุด<br>4               | มาก<br>3 | น้อย<br>2 | น้อยที่สุด<br>1 |
| 0      | <p><u>ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน</u></p> <p>การตรงต่อเวลาของครูผู้สอน</p> |                              |          | ✓         |                 |

จากการตอบนี้ หมายความว่า โดยทั่วไปนักเรียนพึงพอใจเกี่ยวกับการตรงต่อเวลาของครูผู้สอนน้อย อาจจะเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเข้าห้องสอนช้า หรือสอนเกินกำหนดเวลา เป็นต้น

| ข้อที่ | ข้อความถาม                                          | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |     |      |            |
|--------|-----------------------------------------------------|------------------------------|-----|------|------------|
|        |                                                     | มากที่สุด                    | มาก | น้อย | น้อยที่สุด |
|        |                                                     | 4                            | 3   | 2    | 1          |
|        | <u>ความพึงพอใจด้านหลักสูตร</u>                      |                              |     |      |            |
|        | นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านหลักสูตรวิชา             |                              |     |      |            |
|        | อาชีพธุรกิจ ที่ทางโรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอน      |                              |     |      |            |
|        | ต่อไปนี้ ระดับใด                                    |                              |     |      |            |
| 1.     | การจัดรายวิชาอาชีพธุรกิจให้นักเรียนเลือกเรียนได้    |                              |     |      |            |
|        | ตามความถนัดและความสนใจ.....                         |                              |     |      |            |
| 2.     | การจัดหนังสือตำราเรียนและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง |                              |     |      |            |
|        | กับการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจไว้ในห้องสมุดอย่าง        |                              |     |      |            |
|        | เพียงพอ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า.....        |                              |     |      |            |
| 3.     | การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการ-       |                              |     |      |            |
|        | เรียนวิชาอาชีพธุรกิจ.....                           |                              |     |      |            |
| 4.     | เครื่องพิมพ์ดีดมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียนที่เลือก    |                              |     |      |            |
|        | เรียน.....                                          |                              |     |      |            |
| 5.     | ความภาคภูมิใจของนักเรียนที่ได้เลือกเรียนวิชาอาชีพ   |                              |     |      |            |
|        | ธุรกิจ.....                                         |                              |     |      |            |
| 6.     | เนื้อหารายวิชา การจัดการในบ้าน นักเรียนสามารถ       |                              |     |      |            |
|        | นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้.....              |                              |     |      |            |

| ข้อที่ | ข้อความ                                                                                             | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |     |      |            |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-----|------|------------|
|        |                                                                                                     | มากที่สุด                    | มาก | น้อย | น้อยที่สุด |
|        |                                                                                                     | 4                            | 3   | 2    | 1          |
| 7.     | เนื้อหารายวิชา ระเบียบการเงิน นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้.....                  |                              |     |      |            |
| 8.     | เนื้อหารายวิชา ความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้บริโภค นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้..... |                              |     |      |            |
| 9.     | เนื้อหารายวิชา โครงงาน นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้.....                         |                              |     |      |            |
| 10.    | เนื้อหารายวิชา บัญชีบริการ เป็นแนวทางในการศึกษาต่อ.....                                             |                              |     |      |            |
| 11.    | เนื้อหารายวิชา บัญชีบริการ เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ.....                                          |                              |     |      |            |
| 12.    | เนื้อหารายวิชา พิมพ์ดีด เป็นแนวทางในการศึกษาต่อ.....                                                |                              |     |      |            |
| 13.    | เนื้อหารายวิชา พิมพ์ดีด เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ.....                                             |                              |     |      |            |
| 14.    | การแบ่งสัดส่วนของเนื้อหาวิชาในกรณีที่รายวิชามีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ.....                           |                              |     |      |            |
| 15.    | เนื้อหาวิชาอาชีพธุรกิจ มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์.....                                            |                              |     |      |            |
| 16.    | เนื้อหาวิชาอาชีพธุรกิจ ง่ายต่อการเข้าใจและปฏิบัติ.....                                              |                              |     |      |            |
| 17.    | ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเรียนแต่ละรายวิชาต่อคาบต่อสัปดาห์.....                                   |                              |     |      |            |
| 18.    | เนื้อหาวิชาอาชีพธุรกิจ มีความน่าสนใจทำให้นักเรียนต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม.....                  |                              |     |      |            |
| 19.    | การได้เลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ตั้งแต่ ม.1 ถึง ม.3 สามารถเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ.....           |                              |     |      |            |
| 20.    | การได้เลือกเรียนรายวิชาอาชีพธุรกิจ ตั้งแต่ ม.1 ถึง ม.3 เพียงพอที่จะเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ.....  |                              |     |      |            |

| ข้อที่ | ข้อความ                                                                                                                                                                                    | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |          |           |                 |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------|-----------|-----------------|
|        |                                                                                                                                                                                            | มากที่สุด<br>4               | มาก<br>3 | น้อย<br>2 | น้อยที่สุด<br>1 |
|        | <p><u>ความพึงพอใจในด้านวิธีสอนและกิจกรรม</u></p> <p><u>การเรียนการสอน</u></p> <p>นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ในการเลือกเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ต่อไปในระดับใด</p> |                              |          |           |                 |
| 1.     | การแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบก่อนเรียน.....                                                                                                                                             |                              |          |           |                 |
| 2.     | การนำเข้าสู่บทเรียนของครูผู้สอนได้สอดคล้องกลมกลืนกับเนื้อหาวิชาที่สอน.....                                                                                                                 |                              |          |           |                 |
| 3.     | ความตั้งใจสอน.....                                                                                                                                                                         |                              |          |           |                 |
| 4.     | การทบทวนบทเรียนเก่าก่อนชั้นบทเรียนใหม่.....                                                                                                                                                |                              |          |           |                 |
| 5.     | ความสามารถในการเข้าใจความสนใจในขณะสอน.....                                                                                                                                                 |                              |          |           |                 |
| 6.     | ความสม่ำเสมอในการมอบหมายงานให้นักเรียนทำหลังจบบทเรียน.....                                                                                                                                 |                              |          |           |                 |
| 7.     | การติดตามงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ.....                                                                                                                                                   |                              |          |           |                 |
| 8.     | การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาในขณะทำการสอน.....                                                                                                                                       |                              |          |           |                 |
| 9.     | การกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในขณะทำการสอน.....                                                                                                                                     |                              |          |           |                 |
| 10.    | การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน.....                                                                                                                                |                              |          |           |                 |
| 11.    | การแบ่งเวลาให้กับเนื้อหาแต่ละเรื่องแต่ละตอน.....                                                                                                                                           |                              |          |           |                 |
| 12.    | การจัดสภาพห้องเรียนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน.....                                                                                                                                     |                              |          |           |                 |

| ร. ๘<br>ข้อที่ | ข้อความ                                                                | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |          |           |                 |
|----------------|------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------|-----------|-----------------|
|                |                                                                        | มากที่สุด<br>4               | มาก<br>3 | น้อย<br>2 | น้อยที่สุด<br>1 |
| 13.            | กิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนด ทำให้เกิดการเรียนรู้<br>ลึกซึ้งขึ้น.....      |                              |          |           |                 |
| 14.            | ความสอดคล้องกลมกลืนของกิจกรรมกับการดำเนิน<br>ชีวิตจริงของนักเรียน..... |                              |          |           |                 |
| 15.            | ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรม.....                                       |                              |          |           |                 |
| 16.            | การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางธุรกิจของทาง<br>โรงเรียน.....             |                              |          |           |                 |
| 17.            | ความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างเนื้อหาวิชากับ<br>กิจกรรม.....               |                              |          |           |                 |
| 18.            | การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมระหว่าง<br>นักเรียนกับครูผู้สอน.....     |                              |          |           |                 |
| 19.            | การทดสอบก่อนเรียน.....                                                 |                              |          |           |                 |
| 20.            | ความรวดเร็วในการแจ้งผลการเรียน.....                                    |                              |          |           |                 |

| ข้อที่ | ข้อความ                                                                                                  | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |          |           |                 |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------|-----------|-----------------|
|        |                                                                                                          | มากที่สุด<br>4               | มาก<br>3 | น้อย<br>2 | น้อยที่สุด<br>1 |
|        | <p><u>ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน</u></p> <p>นักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับด้านครูผู้สอนต่อไปนี้ระดับใด</p> |                              |          |           |                 |
| 1.     | ความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน.....                                                                       |                              |          |           |                 |
| 2.     | ความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางธุรกิจให้นักเรียนทราบ.....                         |                              |          |           |                 |
| 3.     | การนำเหตุการณ์ทางธุรกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาอธิบายประกอบเนื้อหาวิชาที่สอน.....                         |                              |          |           |                 |
| 4.     | การอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจง่าย.....                                                            |                              |          |           |                 |
| 5.     | ความสามารถในการบริหารจัดการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการ.....                                  |                              |          |           |                 |
| 6.     | การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในขณะที่ทำการสอน.....                                                      |                              |          |           |                 |
| 7.     | การส่งเสริมสนับสนุนและปลุกฝังให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพธุรกิจ.....                             |                              |          |           |                 |
| 8.     | การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเรียนการสอน.....                                         |                              |          |           |                 |
| 9.     | การยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน.....                                                                  |                              |          |           |                 |
| 10.    | การตอบคำถามของนักเรียนได้อย่างชัดเจน.....                                                                |                              |          |           |                 |
| 11.    | การให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน.....                                                    |                              |          |           |                 |
| 12.    | การสอดส่องดูแลความประพฤติและการแต่งกายของนักเรียน.....                                                   |                              |          |           |                 |
| 13.    | การแนะนำแนวทางและวิธีการเรียนให้กับนักเรียน.....                                                         |                              |          |           |                 |

| ข้อที่ | ข้อความ                                                   | ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ |          |           |                 |
|--------|-----------------------------------------------------------|------------------------------|----------|-----------|-----------------|
|        |                                                           | มากที่สุด<br>4               | มาก<br>3 | น้อย<br>2 | น้อยที่สุด<br>1 |
| 14.    | ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำและกิริยาท่าทาง<br>ในขณะสอน..... |                              |          |           |                 |
| 15.    | การตรงต่อเวลาของครูผู้สอน.....                            |                              |          |           |                 |
| 16.    | ความรับผิดชอบของครูเกี่ยวกับงานสอน.....                   |                              |          |           |                 |
| 17.    | ความยุติธรรมของครูผู้สอน.....                             |                              |          |           |                 |
| 18.    | ความมีเหตุผลในการตัดสินปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น.....       |                              |          |           |                 |
| 19.    | ความเมตตาปรานีต่อนักเรียน.....                            |                              |          |           |                 |
| 20.    | การเป็นตัวอย่างที่ดีต่อนักเรียน.....                      |                              |          |           |                 |

### ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์

เกิด วันที่ 28 มิถุนายน พุทธศักราช 2497

สถานที่เกิด อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ธ. 33/2 หมู่ 5 ตำบลท่าวาสกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

### ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2515 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอุดมวิทยา จังหวัดอุดรธานี
- พ.ศ. 2518 บวช.(ธรรมาวาส) จากโรงเรียนพัฒนการนศวรรค์
- พ.ศ. 2520 บวช.(เลขานุการ) จากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเทคนิค  
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา
- พ.ศ. 2525 คบ.(การบริหารโรงเรียน) จากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
- พ.ศ. 2536 บธ.บ.(การจัดการทั่วไป) จากสถาบันราชมงคล วิทยาเขตท่าวาสกรี
- พ.ศ. 2538 กศ.ม.(ธรรมาวาส) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

ของ

สมพงษ์ อุดมโชติทรัพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2539

การศึกษาวจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียน วิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน โดยจำแนกนักเรียนตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียน วิชาอาชีพธุรกิจ ปีการศึกษา 2538 จำนวน 314 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 195 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลัก-สูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก
4. นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
5. เปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่ม สรุปผลได้ดังนี้

5.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนด้านอื่นมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ

5.3 นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

THE SATISFACTION IN STUDYING BUSINESS OF MATTHAYOMSUKSA 3  
STUDENTS UNDER THE SUPERVISION OF THE DEPARTMENT OF  
ELEMENTARY EDUCATION IN AYUTTHAYA PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

SOMPONG UDOMCHOKSUP

Presented in partial fulfillment of the requirements for Master  
of Education degree in Business Education  
at Srinakharinwirot University

May 1996

The objective of this study was to study and compare the satisfaction in studying business of the Matthayomsuksa 3 students under the supervision of the Department of Elementary Education in Ayutthaya province in such aspect as curriculum, teaching methods, learning and teaching activities and the teachers classified by sex, academic achievement and school size.

Samples consisted of 119 male and 195 female students of Matthayomsuksa 3 who studied Business in 1995. Samples sampling was used by means of class classification employing Krejcie table and Morgan, 60 items of the rating scale questionnaire with 4 choices were used in the data collection. The statistics employed in the data analysis included such basis statistics as means and standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The findings were as follows:

1. The Matthayomsuksa 3 students under the supervision of the Department of the Elementary Education in ayutthaya province were satisfied with studying Business in the aspect of curriculum, teaching methods, learning and teaching activities and teachers. The overall satisfaction and the satisfaction in each aspect sepavately were at high level.

2. The overall satisfaction and the satisfaction in each aspect separately of the male and fewale students in studying Business were at high level.

3. The overall satisfaction and the satisfaction in each aspect separately of the students whose academic achievement was high, moderate and low were at high level.

4. The overall satisfaction and the satisfaction in each aspect

separately of the students from large, medium and small-sized schools respectively were at high level.

#### 5. Comparison of satisfaction

5.1 There was statistically significant difference in curriculum satisfaction between 2 genders at .05 level. Female students showed more satisfaction than male students.

5.2 There was statistically significant difference in curriculum, teaching methods, learning and teaching activities and teachers of the students whose academic achievement was high, moderate and low respectively at .05 level. The students whose academic performance was good showed more satisfaction than those whose academic achievement was high moderate and low.

5.3 There was statistically significant difference in curriculum, teaching methods, learning and teaching activities and teachers of the students from large, middle and small size of schools at .05 level. The students from large-sized schools had more satisfaction than those who were from medium and small-sized school.